

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:

ORADEA

Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telephon: 440

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDORFelelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELOFIZETESI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 260 Lei,
Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 120-8),
P 25-15, S. 30-20, Dinár 200-120.

Fáraó utánunk jött...

Az emberiség szellemileg egyhelyben topog már évezredek óta. A történelmi ismétlődések oly tragikusan igazolják a tragikus zsidó sorsot, hogy az számunkra már-már kétségbeesítő.

Egyiptomból való menekülésünk emlékezetét, nem tudjuk oly örömmel ünnepelni, mint régebben, — mert hiszen még nem is menekültünk meg. Még mindig Fáraó szolgálai vagyunk, mert építjük meg-görnyedten a kulturpiramisokat és hátunkon az üldözők és hajsárok ostroma szagát mély sebeket. Még mindig uralja körülöttünk a mindenséget, a nagy csapás, a sötétség és nemcsak ellenségeink nem látnak, hanem most már kétfős csapás alatt görnyedünk — hiszen mi magunk se látunk...

Évezredekkel ezelőtt talán kikerültünk Egyiptomból, a Tutunkhamenek vasmarkaitól — de utánunk jöttek ők, a rabszolgatartó Fáraók. Mi kimenekültünk, de ismét ott vagyunk, az elnyomás, az üldözöttség ezerszeresen jobban fájó katalizmájában. Ezerszeresen jobban szenvedünk, mert nincs Mózesünk, aki kivezetne bennünket ebből a nyomorúságból és legfőképpen, nincs egy hely sem, amely legalább a pusztába való vándorlás lehetőségét adná számunkra. Körülöttünk a sötétség csapása. A legnagyobb és legmélyebb emberi sötétségé, amikor nem látja egyik embertestvér a másikat, amikor nem egy és nem két Fáraót kell szolgáljunk, hanem a modern kor kitermelte sok-sok Fáraója suhogtatja rabszolgatartó ostromait felettünk.

Még Egyiptomban vagyunk. A legkínzóbb ókorban, s amerre tekintünk sehol sincsen számunkra segítség. A keserűség kenyerét nem szimbólumként esszük, hiszen a kovászos napok idején is, kenyerünk keserű lesz ráhulló könnyeink sós ízétől, mely ráhull szomorú életünk kiharcolt és kiesinyreszabott fekete kenyerére. Az új kicsiny világmegváltók pallosa, egyik részén a kollektív eszmében élők ígért földje felé mutat. És mi azt kiáltjuk felejük, ez nem a zsidóság útja, mert számunkra ez sem jelent megváltást. Csak a szenvedések újabb variációját és haimozását.

A beolvadást, a mimikris élet szépségeit hirdetőkre halálos csapást mért már az új Fáraók elsőszülöttek halálánál is végzetesebb rendelkezése.

Nincs menekvés! Ülhetünk a széderestén meghitt családi környezetben énekelhetjük andalogva, a régi emlékek hősi énekét, örövendhetünk a „szabadulásnak”, de jaj, utánunk jött Egyiptom. Évezredek ugrott át és nincs számára vörösten-geri akadály. Tengeren és szárazon, hegylancokon és völgyeken zsidó sikoly hallatszik az Ég felé, mert hiszen amerre nézünk, Fáraók és rabszolgahajcsárjaik szeme mered ránk, kezükben gyilok és ostrom. Nem látunk mást ebben a nagy Sötétségben, csak kísértetiesen ránkmeredő gyilkos szemeket.

Hol a segítség? Fölöttünk a Gondvi-

selés az egyetlen, mely vigaszt nyújthat és ismét csak — oh mily történelmi ismétlődés — az Igéret földje, az a keskeny földcsáv, ott Ázsiában, a kék tenger partján.

Üldözölnk megromtják nappalainkat és álmatlanná teszik éjszakáinkat. Mi lesz? Mi lesz zsidó testvérek? Mondjátok, hova, merre, ebből a nagy egyiptomi sötétségből, mely megőrjíti öregeinket, kiszívja az életnedvet ifjainkból és csüggedtét tesz valamennyiünket.

S nem hiányoznak közülünk azok sem, akik a régi „husos fazékról” álmodoznak. Nem veszik észre, hogy még nem vagyunk künn Egyiptomból, hogy Fáraó szeme rajtunk van és nyögdecselnek, mint a régi pusztabeli defétisták, a husos fazékról. Mi nem hagytunk sehol husos fazékokat. Csak vállainkon van a meg nem kelesztett ballasztja, mely nem kelhet meg sohasem, mert hiszen nem hagynak időt ellenségeink, hogy nyugodtan elfogyasszuk azt.

Nem változott semmi! Utánunk jött

Egyiptom. Itt vannak az új Fáraók, kik semmivel sem jobbak, a régieknél. Sőt rosszabbak és vérszomjasabbak. Ne legyen közöttünk defétista, mert nem hagytunk sehol sem husosfazékokat. Csak, ha összetartunk, ha akarunk eggyé válni, ha a jelenleg legjobban üldözött 600.000 (mily ironia, számuk egyezik az Egyiptomból menekültek számával), német zsidó jajtáitásával telik meg az éter, akkor ne legyen közöttünk egyetlen egy sem, aki másképpen érez, mint a tizenhatmillió zsidóság zöme. Ne gondolja senki, hogy az ő jelenlegi husosfazékja biztos. Oda talán nem ér el a rabszolgatartók véres keze.

Elérhet mindenkit, mert az egyiptomi sötétség nem szünt körülöttünk és mi halálra vált arccal, nyögjük sokezeréves gáltsorsunk tragédiáját.

A Fentvaló legyen irgalmas számunkra... mert itt a földön, nincs biztos pont, ahol szemeink megnyugodnának...

Egyiptomban vagyunk és sirva esszük a keserűség gyökerét, mely — úgy látszik — nem fogy el számunkra sohasem!...

Fáraó utánunk jött... A Vörösten-ger hullámai nem nyelték el... L.

Wézel Albert főrabbinak, az Orth. Központi Iroda elnökének ünnepi nyilatkozata az erdélyi zsidóság aktuális problémáiról és a német zsidóüldözésekről

— A „NÉPÜNK” eredeti interjúja. —

Alkalmam volt e napokban Wézel Albert főrabbinál, az orth. központi iroda elnökénél tordai otthonában az orth. zsidóság aktuális ügyei felől érdeklődni. Az ősz lelkipásztor megszokott szívélyességével fogadott és volt szíves a Központi Iroda folyó ügyeiről, valamint nagy koncepcióra valló jövő terveiről részletesen informálni a „Népünk” hasábjai számára. Mély vallási meggyőződés, páratlan intelligencia, atyai jóság és bölcs előrelátás teszik a tordai főrabbit méltóvá magas pozíciójára. Ahogy szemtől-szembe ülök a tudós elnökkel kis könyvtárszobájában, úgy tűnik, mintha jóságos derű sugárzó szemeiből a zsidóság minden ügyét-baját kiolvashatnám. Figyelme Jeruzsálemiől—Erdély legkisebb hitközségéig terjed ki és áldásos munkásságának köszönhetjük, hogy az erdélyi orthodoxia immár mint számottevő tényező bekapcsolódott a világ orthodoxiájának érdekkörébe, ami az erdélyi orth. zsidóság számára új fejlődési lehetőségeket eredményezhet.

— Ismeretes — mondja Wézel főrabbi — a Központi Iroda, valamint a zsidó politikai szervezetek részéről évek óta folytatott harc, az iskolában elrendelt szombati iráskötelezettség miatt. Minden fáradozás hiábavalónak bizonyult e téren. Végül legutóbbi intervencióm meghozta a kívánt eredményt. Gusfi és Andrei miniszter urak, — akik egyébként kiváló kulturális érzé-

küknél és liberális gondolkodásuknál fogva megértéssel viseltének az orthodoxia iránt és szimpátiájuknak velünk szemben nem egy ízben kifejezést is adtak, — történelmi és statisztikai adatokkal alátámasztott memorandumom halása alatt a zsidó gyermekeket a szombati iráskötelezettség alól felmentették és gondosan őrködnek azon, hogy e rendeletet az iskolákban végre is hajtsák.

— A hitközségek jogainak megvédéséi — folytatta az elnök — első feladatomban tekintem. Sikertelt is kieszközölnöm a kormány szigorú rendeletét az idegen helyekről behozott kóser hus ellen, mely rendelet hivatva van a gazdaságilag leromlott hitközségeinket az anyagi károsodás ellen megvédeni.

— Sikertelt továbbá kieszközölni, hogy a hitközségek által forgalomba hozott pászka a forgalmi adó alól mentesíttessék. Ugyisintén a husvétli pászka céljaira örölt liszt adómentességét is keresztülvittem. Bár az erre vonatkozó rendelet késve érkezett, érvényességének a hitközségek a jövőben hasznát vehetik.

— A katonáknak a közelgő peszach-ünnepre való szabadságolása végett idejekorán megtettem a szükséges lépéseket és remélem, hogy az erre vonatkozó rendelet a kellő időben meg is fog érkezni. Nehézségek merültek föl az ujjoncok miatt, kik

csak e napokban vonultak be és az esküt még le sem tették az ünnep beálltáig.

— Legutóbb sulyos sérelem érte a zsidó hitközségeket és zsidó rabbikat, miután a posta megfosztotta őket a többi felekezetek által élvezett portómentességtől, mely megkülönböztetés nemcsak sértő felekezetünkre nézve, hanem alkotmányellenes is. Azonnal kell sullyal közbenjárnom és remélem, hogy az ügy e napokban kedvező elintézését fog nyerni, amire nézve határozott ígéretet kaptam.

A németországi szomorú eseményekre terelődött a szó. Az elnököt látszólag kinosan érintette e kérdés.

— Elhatároztam, hogy a megfelelő fórumokkal karöltve, erélyes kampányt indítanak — mondja az elnök — a németországi zsidóüldözések ellen. Az akció lefolytatásának módjáról a Központi Iroda mielőbb értesíteni fogja a hitközségeket és oda fogok hatni, hogy egy memorandum a külügyminisztérium úján illetékes helyre juttassék.

A németországi zsidóüldözések miatt több neves rabbi kezdeményezésére böjtnapot fogunk elrendelni. Wesel elnök ismét állér a folyó ügyekre.

— A zsidó felekezeti tanítók sulyos helyzete régi nyílt sebe a zsidóságnak — mondotta az ősz lelkipásztor. — Vannak tanítók, akik a román imperium életbelépése előtt nyugdíjilletékeiket rendesen befizették, amit azonban az állam a nyugdíj jogosultságot illetőleg tekintetbe nem vett. Ez ügyben közlem és az illetékes körök között a tárgyalások folyamatban vannak és remélem, hogy e sérelem orvoslást fog nyerni.

Az 1931. évre és az 1932. év első negyedére esedékes állami szubvenció kiutalása végett különböző lépéseket tettem. És noha ez az ügy elnökké történt megválasztásom óta legfőbb gondomat képezi, eredményt sajnos, nem érhettem el. Legutóbb Őfelsége Károly királyhoz fordultam jogorvoslásért és remélem, hogy e lépés megfogja hozni a kívánt eredményt.

— Ugyancsak lépéseket tettem az iránt is, hogy a rabbik kongregációjának régóta vajdó ügye az utódállamokhoz hasonló elintézését nyerjen.

— Az országos és helyi vásárok sok zsidólakta helyen szombatra esnek. Több helyen pedig az országos vásároknak szombatra való áthelyezését tervezik, ami miatt panasszal fordultak a Központi Irodához. E fontos ügyben illetékes helyen fogok interveniálni és remélem, hogy a kormánykörök, melyek több ízben tanujelét adták demokratikus felfogásuknak és azon törekvésüknek, hogy országunkban mindenki valószínű meggyőződése szerint kiélhesse magát, helyt fog adni kérésünknek.

Eddig szól az erdélyi orth. zsidóság illusztris elnökének nyilatkozata.

Bucsuzáskor lánglelkű vezérünk, Mózes jut eszembe, aki József koporsóját felidéte a folyó mélyéből, hogy kővesse a zsidóságot a szabadság földjére. Adjon a Mindenható a mi szeretett elnökünknek erőt és egészséget, hogy sok-sok halottnak véli kincsét aknázhasson még ki a feledés mélyéből szegény, szerencsétlen népünk üdvére és boldogulására.

לשנה הבאה בירושלים

Morija.

Mibe fektessük pénzünket?

Mibe fektessük pénzünket?

Ha már a Dollár is reng.

A font-sterling aranymentes

Jobbulás itt nem dereng.

E gordiuszi csomót oldja

E sort szántó irókéz

Deutsch Posttóstól olesó szövet

Többet ér ma, mint a pénz.

SCHERG VILMOS és TÁRSAI R. T.

Posttóstógyárak összes gyártmányal legolcsóbban beszerezhetők

DEUTSCH posttóstóruház

Oradea, Kossuth-uca 1. (Fekete Sas-palota).

Május elsején történő költözködésésemig olcsó gyári árban árusítok

Használja ki ezt a soha vissza nem térő kedvező alkalmat!

Áruházamat május elsején Rákóczi-ut 1. sz. alá, a „Musica” helyiségbe helyezem át

Vadas Jenő női divataruháza
Oradea, Rákóczi-ut 5.

A „Musica” május 1-én a Marmorosch Blank épületébe költözik

Tovább tombol az antiszemizmus Németországban

Franciaország a német zsidóüldözések ellen

A szombati németországi zsidó bojkott eseményeihez a „Le Temps” következő megjegyzéseket fűzi:

A nagy civilizált államok megdöbbenve és felháborodva tiltakoznak a németországi zsidóüldözések ellen. Amerikában protestánsok, katolikusok és zsidók tartanak az antiszemizmust ellátó tiltakozó gyűléseket. A Hitlerék által szított antiszemita izgatásban két fegyvert alkalmaznak: az erőszakot és a kényszerrendeleteket.

A sötét középkor rémeit elevenítette fel a Hitler-kormány. A zsidókat kizárják az államszolgálatból. Sem dolgozni nem engedik őket hazájukban, sem menekülni nem hagyják őket, hogy más országban keressék meg kenyerüket. Szociális elítélés, hogy a zsidó orvosok és betegápolók működését betiltják. Vallásháborúval megalapozni egy politikai rendszert, tarthatatlan beteg helyzet.

Azzal melegezőznek, hogy az a háború, melyet Hitler a zsidók ellen folytat, nem a vallás, hanem a faj ellen irányul. A civilizáció legfőbb célja azokat a fajokat egyesíteni, melyek az országban élnek. Minden nemzet olyan tábor ma, melyben különböző etnikai elemek vegyülnek, melyeknek keveréke egy egységet alkot. Egyetlen nemzet sem mondhatja, hogy etnikailag tiszta. Éppen ezért emberi, nemzeti és filozófiai szempontból államérdek a nemzetiségeket minden tekintetben egyenjogósítani.

Egoista szempontból a Németországgal rivalizáló népek csak örülhetnek, hogy a harmadik birodalom a világ szemében ilyen mélyre süllyed. Hiszen máris Európa többi államában rendelik meg a zsidók és a kulturálisan érdekes kereskedők az ország nagyrészét, melyeket eddig Németországból importáltak és ez Németország gazdasági leromlását fogja eredményezni. Mi franciak belső konfliktusainkat elintéztük, visszatérünk a liberálisizmus tradíciójához, melyet nemcsak a köztársaságunk, de egész Franciaország elismer. Megállapíthatjuk örömmel, hogy nemzeti szempontból a legszélsőbb jobboldaliak is sulyosan elítélik és dezavualják az antiszemizmus örületét.

Szomorú elégtételünk, hogy a német kormány által támogatott antiszemita merényletek és excesszusok végveszélybe sodorják Németországot és a liberális, demokratikus országok gazdasági fellendülését segítik elő.

Zsidó-lincselés Kielben.

Kielből jelentik: Schum Adolf kieli zsidó kereskedő szombaton délelőtt fél tízkor a templomba akart menni. Utja egy zsidó üzlet előtt vitt el, amelyre sárga cédula volt ragasztva. — Ne vásároljatok zsidónál. Schum egy pillanatra megállt, elolvasta a cédulát és tovább akart menni. Egy rohamosztagos terrorfiu megállította.

— Zsidó vagy?!

— Igen! felelte Schum. — Mi köze hozzá. A terrorlegény mellbevágta a zsidót, az védekezett, halántékon vágta a barna ruhában árgáló legényt, aki — összeesett. Pár pillanat alatt százakra menő tömeg veszi körül az eset szereplőit, rendőr jön, Schumot elviszik. A tömeg utána, üvöltés, ordítás, a tömeg ezekre szaporodik. Mi történt?

— Egy zsidó agyonütött egy német embert.

— Üssétek agyon a zsidót! — ordítják ezer torokból.

Schum már a rendőrség épületében van, a kapukat bezárják, előtte legalább tízezer ember. Csakhamar balták, csákányok kerülnek elő, az ajlót betörik, Schumot kihúzzák az uccára és darabokra tépik.

Németországban rend és nyugalom van — mondja Hitler. A terrorfiuknak különben kutyabaja. Csupán egy kicsit elszédült a

zsidó öklétől. Már újra posztón áll és új áldozatokra leselkedik.

Önként bezárták üzleteiket a zsidó kereskedők.

Berlinből jelentik: A zsidó kereskedők elleni bojkott hivatalos hírforrás szerint vérontás nélkül zajlott le. A zsidó kereskedők ugyanis még a bojkott előtt bezárták üzleteiket, úgy, hogy Hitleréknek a bojkottja részben célt lévesztelt.

Elkobozták Einstein vagyonát.

A hitlerista rezsim ma egy újabb gaztettet hajtott végre. A Hitler-kormány elrendelte Einstein tanár, a világhírű zsidó tudós pénzének és vagyonának elkobzását. A műveletet még szombat délután sietve végrehajtották. A kormány kommünike szerint Einstein vagyonát azért kobozták el, mert államellenes magatartást tanusított. Tudniillik Hitlerék és a középkor ellen nyilatkozott és jelenleg Németországban Hitler az állam.

Csak héber felírást alkalmazhatnak a zsidók

München. A bojkottra való uszítások és rémhírterjesztések ellen dolgozó szövetség utasítást adott ki, hogy a zsidó üzletek, orvosok és más zsidó intézmények bojkottját fel kell függeszteni. Ugyancsak el kell távolítani a sárga foltot is a zsidó üzletekről.

A bojkott csak akkor kezdődik meg újból, ha erre új utasítás érkezik.

Az új bojkott megkezdéséhez már készen vannak az utasítások s ezek szerint a zsidó üzletek csak héber nyelvű feliratokat alkalmazhatnak és nem használhatnak német felírásokat.

Streicher elnök a zsidók bojkottja elleni mozgalom vezetője kijelentette, hogy a bojkott lefolytatására aligha lesz komoly szükség, mert a külföldről megnyugtató hírek érkeznek.

Ha a külföldi izgatások nem hagynak alább, a bojkottot a németországi zsidók ellen folytatni fogják.

Az amerikai zsidóság tiltakozása

Newyork. Az „Agudas-Harabonim” a német zsidó üldözéssel kapcsolatosan országos böjtnet rendelt el. 200 000 zsidó felvonulásával amelyen 1200 delegátus és 600 zsidó szervezetnek képviselője vesz részt az Egyesült Államokból és a „Bae Brit” páholy tiltakozással fordult a német kormányhoz az üldözött német zsidóság érdekében. Ugyancsak ezen kongresszus és szervezet Mussolinire fordult, hogy gyakoroljon nyomást Németországgal szemben, a zsidó üldözések megszüntetése érdekében.

A német ügyvivő a zsidó nyilvánosságot megpróbálta megnyugtani és tagadta, hogy Németországban olymértékű nagyobb zsidóellenes excessusok történtek volna, mint amilyet világszerte híresztelnek.

— Az oradeai Schasz-Chevra

vasárnap tartotta meg rendes évi közgyűlést: Weisz Farkas alelnök tartalmas évi jelentése után a bemutatott zárszámadást és mérleget a közgyűlés egyhangulag elfogadta és felmentvényt is megadta. A közgyűlés ünnepi hangulatát megzavarta egy kellemetlen incidens. Egy indítvány megtárgyalásánál a vita hevében parázs botrányt rendezett Ullmann M. Miklós, akinek izgatottsága annyira elfajult, hogy az általa okozott botrányt következtében a vezetőség nagy része az elnökkel az élen lemondott.

HETI GLOSSZÁK

Hitler egyetlen helyes cselekedete

Olvasóink jól tudják, hogy mennyire fájdalommal és milyen elkéseredetten nézünk a németországi eseményekre. Kétségtelen, hogy a hitlerizmus barbárabb, mint a spanyol inkvizíció. Már abból az egy tényből is kitűnik ez, hogy míg annak idején, aki kikeresztelkedett, az még hivatali is kapott és teljes amnesztiát, s míg akkor szabadon elvándorolhattak, addig Hitlerék a kereszténnyé lett zsidókat is épen úgy üldözik mint a zsidókat. És nem engedik őket még üres kézzel sem eltávozni az országból.

Mi tehát Hitler egyetlen helyes cselekedete? Az, hogy a dezertőröket, a zsidóságból elszökötteket, a zsidóságból elrugaszkodott kikeresztelkedetteket is üldözi és nincs számukra sem pardon. Azok a minikrik, azok a megalkuvók, akik azt hihették, hogyha keresztvíz alá tartják fejüket, vigan élhetik tovább életüket, azok keserűen ébrednek annak tudatára, hogy nem segít semmisen. Nem lehet dezertálni, nem lehet megszökni, nem lehet gyáván, aljasul cserbenhagyni azt a fajt, azt a vallást, melybe beleszülettek. Mi már régen hirdetjük, már régen meggyőződésünk, már régen hisszük és valljuk, hogy a zsidó — az mindig zsidó marad. Nem lehet azonban elbujni, dekolni ezen a fronton; mert az ellenség nagyon is éber, az ellenség jól lát. Ezt meg kell hagyni Hitlernek. „Alapos”. Nem kerül ki semmi sem figyelmét. S ez az egyetlen, amit jónak látunk, ebben a rettenő tragédiában.

A tul okos váradiak

Akik ismerik a váradi zsidók mentalitását, azoknak nem meglepetés, hogy itt minden másképpen történik, ahogy azt az egész világ cselekszi. Ha vannak a világ minden részén okosok, itt élnek a legokosabbak a lehető legokosabbak. Ez kitetszik abból a körülményből is, hogy míg szerte a világon egységes a zsidóság abban, hogy a németek zsidó üldözésére, retorzióval kell válaszolni, addig a váradi mentalitás okosabb az angol nagyiparosnál, a Whitechapel szegény zsidójánál, a newyorki bankárnál, a varsói tudósnál és a bukaresti kereskedőnél.

Igen itt nálunk Oradeán az a helyzet, hogy a neolog hitközségi elnöknek „agályai” vannak a bojkottal kapcsolatban. S mert orvos is, azon a véleményen van, hogy az I. G. Farben nélkülözhető-e? és a többi. Tehát, ha nem is hitrelista dejure, de facto mégis a gettó szellemében magyarázódik.

A kereskedők közül vannak olyanok, akik azt mondják, hogyha és amennyiben, tudnillik, tulajdonképpen, talán, esetleg, mit lehet tudni, eventuell, nem is egészen... az Hitler... hiszen nem vagyok ott... talán addig römizzünk a Csarnokban, amíg idáig nem ér... mit tudom én, hagyjuk talán... tudnillik... esetleg... ugyebár.

A volt bocher, aki huszéves koráig nem tudott mást, mint gemoret, azt állítja az ügyvédasztalánál a kávéházban, hogy bizony „meglehet érteni ezt a Hitlert, mert hiszen a franciák rosszul bántak velük”. Meg (mint fent) nem lehet tudni... hiszen a németek és zsidók... stb.

Ezek a főokosak, a világ legokosabbjai, a legelőrelátóbbak. Akik mindent „jobban tudunk” elv alapján, a semmitsem tenni hivatás, holott...

...amikor Váradon a diáktüntetés volt, akkor uccák során ordították, hol vannak a franciák, a németek, az angolok, hol van a világ befolyásos zsidózága, miért nem segítenek, miért nem jönnek ide... akkor jól jött a nemzetközi szolidaritás, akkor várják, hogy együttérezzen a tizenhat milliós zsidóság. Amikor itt Váradon kell. De addig?

Csak vigan römizni a Csarnokban, meg a klubokban, meg a kávéházakban.

És hogy mennyire nem így van, hogy mennyire ma neked, holnap nekem elv érvényesül, arra legjobb példa, hogy április 2-án amikor a bojkott gyűlés lezajlott a Csarnok előcsarnokában, akkor a belső termekben, vigan folyt a játék, amíg jöttek a diákok és ordításuk behallatszott a termekbe. Akkor halálsápadtan állottak fel a römikövekkel „építő” zsidók és be-rogytak...

A Kereskedelmi Csarnok vezetősége, amely jelenleg teljes 100%-ban zsidó, egyik nap megengedte a gyűlés megtartását, a gyűlés napján pedig bezárta az ajtókat...

Mert ez Várad... a maga beteges gettomantilitásával, a maga kicsinyes nézőpontjaival, ahol azt mondják, a sok millió megmozdulására, hogy „korai” volt. Écákat akarnak adni a Wall-Streetnek, meg a világ központjában élő zsidó vezéreknek. Mert ők a zöldasztal mellett jobban látnak, mint azok... az oberchochemek... amilyeneket csak a váradi aszfalt termelhet ki magából...

... Jaj Uram, ki fenn vagy a mennyekben, hát nem látod, hogy néped, összes keménynyaku fajzata itt gyűlt össze, ebbe a városba... amikor az egész világ ég, amikor a német zsidóság rettenő tragédiája zajlik le, akkor ők a mindenkinél, mindent legjobban tudók...

Nyisd ki uram szemüket, hogy lássanak, mert így borzalmas nézni ezt a nagy vaktságot...

BORGOS Szépen és olcsón
vegyileg tisztít, mos, vasal!
Fehérnemű és gallérmosást vállal!
Bazárépület — Színházoldal Gallér darabja 3 lei

NEW-YORK SZÁLLODA
KÁVÉHÁZ
ÉS BÁR
Központi fűtés • MAROSVÁSÁRHELY
Utazóknak árkedvezmény lelegegánsabb helyisége!

Pészachi ellátás

Irta: Izsák Arnold.

Verbónak, a hegyekkel koszorúzott felvidéki kis városnak a jesivája, amelynek történetem idejében növendéke voltam, teljesen elűtött az akkori jesivák mentalitásától. Modern jesiva volt, ahol a bocherok rövid pajeszt, avagy bakkenpartot viseltek, legutolsó divat szerint öltözködtek, (akinek volt miből) és színes kalapot hordhattak. Ami pedig a jesiva szellemét illeti — a világi tudományokkal való foglalkozás itt nemcsak, hogy tiltva nem volt, mint a legtöbb jesivában abban az időben, — hanem sőt egyenesen a jesiva programjához tartozott. Jesiva vezetőnk, az ottani hitközség főnöke, Reich Sámuel, (megb, Reih Koppel pesti főrabbi fia) alapítója és gondnoka volt a városka hatosztályú zsidó polgári iskolájának, amely legelsőnek létesült az egész ország területén. A verbói polgári iskolának híre elterjedt mindenüvé, az ország legmesszebb tájáról küldték ide a szülők gyermekeiket, ahol a világiak mellett intenzív zsidó szellemben nevelődtek és az intézet falain kívül is felügyelet alatt állottak. Délélőlt a gemorikkal a hónapok alatt a rabbi siurelőadásaira igyekezünk, délutánonként pedig tankönyvekkel, író- és rajzszerekekkel felszerelve a polgári iskola felé tartottunk. A rabbi hatalmas széles válu, fekete férfi volt, szurós, szinte hipnotizáló sötét szemekkel. Egyéniségének ez az eredetisége meg is nyilvánult működésében és alkotásaiban. Rabbi létére élénk szerepet vitt a város és megyei közéletben. Sőt

még az országos politikában is, amennyiben Tisza István pártja, a nemzeti munkapárt helyicsoporjának alelnöke volt.

A rabbi rendkívüli szervező és alapító képességét a jesiva érdekében is hasznosította. Menzát létesített, amelyen a lehetősebb bocherok csekély összegért, a szegénysorsuk pedig teljesen ingyen éltek. Mi, bocherok az anyagi gondok alól így nagyrészt felmentve, teljes mértékben szentelhetjük magunkat a zsidó világi studiumoknak, amelyekben az előhaladás képezte valamennyiünknek minden ambícióját. De mint mindenütt, így a jesivánkon is akad kivétel, Schnürmacher nevű társunk személyében, akit egyáltalán nem hatottak át a mi ideális ambícióink. Schnürmachernek az étvágya sokkal nagyobb volt a tudásvágyánál. Falánk, telhetetlen étkü fű, aki sohasem bírt jóllakni, bármennyit evett is. Mindig gyötrő éhségről panaszkodott. Széles, kerek, puffadt arcával, zömök testével és tizenhét év ellenére potrohosságnak induló hasával úgy festett, mintha az innyencség szobrának állna modell. Nem is ékezett sokáig a menzán, mindössze nyolc napig, miután is kijelentette, hogy nem bír tovább „éhezni”, az ottani ebédek és vasesorák — panaszkodta, neki csak arra szolgálnak, hogy étvágyát felgerjesszék. Módosabb fiú lévén hazulról, csakhamar az egyik privát kosztadó családnál abonálta magát. A kosztadó család két kézzel kapott a „szerencse” után, de miután Schnürmacher egy hétig ott kosztolt, alaposan megváltozott a fel-fogásuk. Schnürmacher lerágta szegényeknek még a csontjukat is és udvariasan bár, de határozott formában azonnali hatállyal

felmondtak neki. Schnürmacher más kosztadó hely után nézett, de ott sem tartott sokáig a boldogság, csakhamar kiadták itt is az utját. Így vándorolt egyik helyről a másikra, hol két hetet, hol egy hetet, hol csak három napot töltve. Schnürmacher a kosztadók réme lett Verbón, falánksága valóságos szállóigévé lett a városban.

Természetes, hogy ilyen körülmények között Schnürmacher nem tanusított valami nagy előmenetelt a tanulásban, az előadásokon rendszerint hiányzott. Mikor ilyen mulasztások után a rabbi kérdőre vonta őt, mindig ez volt a válasza: kosztot voltam keresni... A zord tekintetű rabbi arca is mosolyra enyhült és kedélyesen megfedte; Schnürmacher, Schnürmacher mi lesz veled. Hiszen egészen belebutulsz abba a sok évésbe! — de Schnürmacheren nem fogott semmi feddés és semmi gunyolódás, ő továbbra is rendületlenül ápolta a gyomrát.

Közeledett a Pészach ünnepe, Schnürmacher ekkorára már teljesen befutotta a kört Verbó kosztadó helyei körül.

Egészen kétségbe volt esve, hogy hol kap majd ellátást az ünnepre. Valahányszor találkozunk vele, mindig a pészachi ellátásával, illetve ellátástalanságával töltötte tele fejünket.

Erev Pészach déltájt szembe jön velünk Schnürmacher, lelkendezve rohant felénk és boldogságtól sugárzó arccal újságolta, hogy végre sikerült pészachi ellátásra szert tennie. Hol? — kérdezzük mi, szinte kételkedve. — Az ujjával egy domb alján meglapuló zöldre mázolt kis házikóra mutatott, amelyben a negyven év körüli, csipős nyelvéről és még csipősebb észjárásáról közismert, tenyeres-

A cionizmus győzelem minden iszuro dacára.

A rabbik nagysága, amellyel nézik a ma eseményeit, szintén a jövő történetírójá számára szolgáló mély tanulságokat rejt magába. Ime a példa: egyik oldalon iszurok jelennek meg a Palesztina felépítése ellen, másoldalról pedig nemcsak a mizrachista, hanem az agudista ifjuság is érzi és tudatában van annak, hogy a „világon e kívül, nincs számokra hely.” Ez a „számokra hely” pedig csak — Palesztina lehet. Amit az antiszemita is hirdetnek. Ott még lehet új életet kezdeni. Ime: a kolozsvári agudista ifjuság, minden elgáncsolási törekvés dacára, chalucfarmot létesített a város határában, ahol mezőgazdasági munkára képezik ki magukat. Bócherék és más, de igen vallásos ifjak, szakállal és pájesszel, a földet turják, tanulják a mezőgazdaság csínját-bínját, hogy amikor kiérnek a Szentföldre, felkészülten, paraszti munkára edzetten tudják szolgálni az országépítés nagy művét.

Aki látta őket, az csak elragadtatás hangján beszélhet róluk. Ők az új nemzedék, az igazi céltudatos zsidó jövő generációja, akik érzik és le is vonják konzekvenciáját ennek, hogy nem érünk rá most szomorú gálutsorsunkon nyavalyogni. És főképpen ők nem tehelik, akik előtt még egy egész élet áll. Beálltak ők is a konstruktívák közé, ők az agudista ifjak, a kolozsvári Ceiré Aguda, és felkészülnek a nagy allijára, mely dacára a rabbik szűk látókörének, dacára az iszurok lándzsáinak, mégis utat kér — és talál a zsidó zsviekhez.

Öröm ez, a nagy bánatok között, öröm, mert ez az Élet utja...

E menorák
Z gyertyatartók,
U serlegek,
S evőeszközök,
T templomi kegy-
szerek,
bármily művészi kivitelben leg-
olcsóbb árban.

Gyártása és eladása:
„Tacamul”
ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6

talpas elvált Rézi néni lakott. Mindössze tíz forintot fizettem neki előre a pészachi kosztért s ime el vagyok látva az egész ünnepre — telte hozzá Schnürmacher, kezét dörzsölve nagy boldogan. Mindnyájan megkönnyebülve fellélegzettünk. Hál Istennek, vége már a pészachi kosztémának, de módfelett csodálkoztunk azon, hogy hogyan is vállalkozott Rézi néni erre a feladatra, hiszen Schnürmacher már kosztolt nála egy ízben és mérhetetlen élvágyával ugyancsak tisztában volt. Mikor később a délután folyamán összeakadtunk az uccán Rézi nénival, meg is kérdeztük tőle, hogy mi indította őt arra, hogy Schnürmachert vállalja az ünnepre? Rézi néni rejtélyesen felelte: ne féljete, nem fogok ráfizetni. Annyit kap majd enni, amennyit csak bir és én mégis meg fogom találni számításomat.

Este a zsinagógában az imát nem fejezték be még egészen, amikor Schnürmacher sietve elköszöntőlünk és már előre élvezve a kilátásba helyezett pompás vacsorát, nyelvvel nagyokat cseleltetve, elszárgult Rézi néni háza irányába.

Másnap a reggeli imánál hiába kereste tekintetünk Schnürmachert, nem bírtuk a zsinagógában sehol sem felfedezni. Az ima után elnéztünk a városka magánimaházába, de itt sem volt. A dolog teljesen érthetetlen volt és mintegy hárman elindultunk lakására, hogy nézzük mi történt vele. Amint különbejárati albérleti szobájának ajtajához közeledtünk, éktelen nyöszörgést hallunk, akár csak valami vajudó nő hallatná fájdalmát. Kopogunk, de semmi válasz. Vegyes érzések között nyitunk ajtót és ime, váratlanul kép tárul elénk. Schnürmacher ott fek-

Két rabbikiáltvány a németországi rituális vágatás betiltása ellen

Berlinben, Wiesbadenben és egész Württembergben a nemzeti szocialista romahozstagok a rituális metszést részben megakadályozták, részben hatóságilag betiltották, Hessenben eltiltották előzetes elkabítás nélkül a marha, sőt a baromfi rituális metszését. A „törvényhiű rabbiügyesület” a következő felhívással fordult a hesseni községhez:

— „A hesseni kormány eltiltotta az állatok rituális metszését. Ezzel tulajdonképpen lehetetlenné vált számunkra husfogasztás. Előzőleg elkabított marhán a rituális metszést végezni nem szabad. Zsidó vallási törvényeink értelmében kötelesek vagyunk engedelmessé válni az ország törvényeinek. De a zsidó vallás örök isteni szent törvényeinek érvénye megmarad mindenképpen. Mutasson a zsidóság példát arra, hogy áldozat árán is ragaszkodik az ő törvényeihez, mert a zsidó előtt magasztosabb az isteni előírás, mint az anyagi élvezet. A kétségtelesen bekövetkező személyes nélkülözések ne tántorítsanak el minket a vallási törvényektől. Amíg a kormány megengedi a

kivülről való husbehozatalt, a rabbik ebben a tekintetben rendelkezésükre fognak állni a híveknek.

— Hittestvérek, Zsidó asszonyok! e nehéz időkben tartsunk ki az évezredes isteni parancsoknál!”

Aláírva Hirschfeld giesseni, Marzbach darmstadti, Bamberger mainzi rabbik által.

Németország egyetemes (neolog) rabbi egyesületének kiáltványa a következő!

— „Méltóságunkon aluli a felhangzott támadásokkal szemben megvédeni a zsidóságot. Vallásunk igazi szelleme mindenkihez szól, aki hallani akar. Történetünk tanúságot tesz arról, mi él valójában bennünk. Azt is tudjuk, mit jelent nekünk a német haza. Vallásunk az államhoz való hűségre tanít bennünket.

— Hittestvéreinkhez szólunk: „Ragaszkodjatok a hűséghez és a bizalomhoz! Őrizétek meg a büszkeséget és a gerinces erőt! Maradjatok hívek az apák emlékéhez.”

Ha elegánsan és olcsón akar öltözködni keresse fel

ORADEA, Kert-ucca 2.

CZITROM

uri szabóságát,

ahová a legújabb tavaszi divatkülönlegességek már megérkeztek!

כשר של פסח

fűszerárunk legolcsóbb árban

Telefon: **Niszel és Faragó-cégnél**
48. Oradea, Zöldfa-utca 10. szerezhető be

szik a pamlogon, fogja a gyomrát, a pamlog előtt egy lavor... Ebben a pillanatban is hányinger győzri, arra eltorzul, karikás szemei még jobban kitágulnak és szinte fuldokolva hajlik a tál fölé. Nyögések közepe, szakadozott, fojtott hangon beszéli el aztán, hogy tegnap este vacsora során Rézi néni agyonette. Folyton kínálta, kínálta és ő nem birt a kísértéseknek ellentállani. Mindegyik fogásból repetált négy-szer ötször is, sőt a másnapi chremzliből is nagy adag előleget kapott és ime ez lett a következménye... Részvételt tekintetünk barátunkra, az evésnek e hős marlirjára, és egyben kacagás fojtogatta torkunkat. Orvost hívtunk, aki veszedelmes gyomorrontást alapított meg és eltöltötte Schnürmachert az evéstől napokra. Valami keserű orvosságot rendelt neki, amit cseppekben, két óránként evőkanállal kellett szednie. Schnürmacher az egész ünnepen át feküdt csömörével és egy kevés tejen, kávéval kívül semmit sem vett magához, azt is úgy bele kellett diktálni.

Égész Verbó zsidósága esakhamar tudomást szerzett az esetről és mindenki jóízűen mulatott azon. Csak a többi kosztadók irigykedtek Rézi néniére, akinek ily ravasz ötlettel sikerült nyereszkeskednie Schnürmacheren, akire pedig valamennyien ráfizettek. Mikor az eset után Rézi nénival találkoztunk, huncut és diadalmos mosollyal szólt felénk: ugye megmondtam, jól fogom lakatni Schnürmachert és keresni is fogok mellette... Schnürmacher azonban nem törődött bele a kudarcha, az ünnep után Din Tórához hívatta Rézi nénit, követelve tőle, hogy a tíz forintból térítse vissza azt

a részit, amit nem evett. De Rézi néni halani sem akart a kártérítésről. A rabbi fojtott neveléssel hallgatta e különös perben a felek vitáját, de végül is Rézi néninek kellett igazat adnia, mivel érvelése megdönthetetlen volt: ő kizárólag csak pészachon át való ellátását vállalta Schnürmachernek és azt senki sem vitalhatta, hogy ő valóban el is látta őt az egész ünnepre — és pedig alaposan...

Ujvári Péter:

Bittia, a Fáraó leánya

— Pészachi legenda —

És mert meghallottam az Izrael fiainak kiáltásait, kiket szolgálattal sanyargatnak az egyiptombéliek, ime, megemlékeztem az én szövetségemről. (Exodus VI. fejezet, 5. vers.)

Eredj bé, szólj a Fáraónak, az Egyiptombeli királynak, hogy bocsássa Izrael fiait az ő országából. (Exodus VI. fejezet, 11. vers.)

Egyiptom földjén álltak már a piramisok. Sőtét ölkében hatalmas fáraók pihentek, előttük pedig megmarcangolt rabszolgák heverték. És Isten megemlékezett a szövetségről, amelyet kötött a pátriákkal, a héberek azonban már régen elfelejtették azt és nem tudják, hogy a megváltó ígéret abban volt. Ennek okáért megkönyörült rajtuk az Úr és megjelenvén Mózes előtt, ráparancsolt: Eridj bé, szólj a Fáraónak, az egyiptomi királynak, hogy bocsássa Izrael fiait az ő országából. A népnek pedig mond meg, hogy megemlékezzék a szövetségről, meghallottam az ő kiáltásait.

Mózes megjedti.

Egy szombat Jeruzsálemben

Sokszor megvettem már az utat Telaviv és Jeruzsálem között és mégis mindig találok valami újat és szépet. Jól emlékszem, nyolc évvel ezelőtt mily pusztaság és vad volt az egész vidék. Ma már nyugateurópai nyelven álló beton országút vezet végig a két város között.

És ahogy elhagyjuk Telavivot csupa zöld minden. Az uttól jobbra és balra kilométerekre zöldelő narancs-ligetek. Mikor ezen uton járok, eszembe jut egy zsidó utas, kivel együtt utaztam tavaly Budapesttől Triesztig. Egész uton hajtogatta, hogy homoktenger és köszikla az egész ország. Ő volt ott és tudja. Szerelnék vele itt találkozni. Hallani tőle, hogy mit szól az ország fejlődéséhez.

Csak úgy ne járjon, mint egy ösmérős, ki évekkel ezelőtt „cheszedből” vett 20 dunám földet itt Erecben. Az idő kerek forgott és milliós vagyonát elveszítve ide jött. Most egyedül ez a cheszedből vásárolt föld képezi egyetlen vagyonát. Dunámonként 40—50 fontot ér a föld.

A narancs zónából arab vidékre vezetünk. Rendőrállomások. Zsidó ifjú jelzi kezével sajnálunk, hogy a rendőrség egyzi az induló és érkező autók számát. Így tartják nyilván, hogy nem-e haladt a megengedettnél gyorsabban az autó. Az ut egyik szakaszán megállunk, nehogy a szabályszerű időnél hamarabb érkezünk meg Jeruzsálemben.

A judeai hegyek közzé kigyózik fel az út. Percenként találkozunk szembe jövő autókkal.

Rövid szakaszon látható a hegyekről a Sárón-völgye és mögötte a tenger. Feltűnő tisztaság az ország levegője. Jeruzsálemből nemcsak a 46 kilométernyire fekvő Holt tenger, hanem a 120—150 kilométerre levő transzjordániai hegyek is jól láthatók.

Hegycsúcson egy kanyarodó fölött nagy kolostor áll. Előtte magas oszlopon Mária szobor. Misszionáriusok, kik az arabok között hódítanak erősen.

A hegyek kőből vannak és többnyire kopárak. Kirját Ánávim látszik a közelben. Körülötte zöld olajfa és fenyő-erdők. Szédületes szerpentín után Mocánál haladunk. Köröskörül fák és újból fák. Zsidó munka és zsidó teljesítmény.

Négy óra felé érkezünk meg a szent városba. Moczától kezdve hegyoldalon halad az út. Jobbra magas hegy, balra mély völgy. Közvetlen Jeruzsálem előtt a völgyben Lifta arab falu lapos tetejű, a hegyoldalhoz épített kőházaival úgy fest, mintha barlanglakások volnának. Jobbra Givat Saul, Jeruzsálem egyik zsidó városrésze.

A liftai arabok híres gyilkosok. Ők gyilkoltak Moczában 1929-ben. Nevezetességük még, hogy falujok és Jeruzsálem közötti földrészükön épült fel Roméma zsidó városrész még évekkel ezelőtt. Két és három emeletes házak épültek itt, melyek még ma is nagyrészt a liftai arabok kezében vannak. A zavargások óta nem fejlődik Roméma. Igyekszik mindenki a zsidó védelmi gyűrű területein belül lakni. Mert nem lehet tudni semmit sem...

Barátaink már türelmetlenül vártak bennünket. Ösmérősöknél szállásoltuk el magunkat Náehlát Siván, Jeruzsálem központi fekvésű városrészén.

Esti istentiszteletre a frenk zsidókhoz mentünk. A Jaffa uton a Somré Sábbát hosszú arabos kaftánban levő emberei sűrgetik az üzletek zárását. Az ucca tele emberekkel. A cipőlisztítő üzletek és borbélyok zsufolva. A „Szombat örei” türelmetlenül sürgetik a zárást. Angol katonák haladnak el és megállnak báméskodni. A „Zion” mozi már zárva van. A „Viena” és „Grand Caffé” üresen látognak.

Az ujonnan jöttek szájlálva hallgatják

az imát. Most vannak először szefárd zsidó templomban. Maárv ima előtt állva, kórusban, keleti taglejtéssel mondja az egész község az Énekek énekét. Ima végén Sábbát Sálommal köszön mindenki. Néhány öreg még viseli a régi török fezt. A fiatalok azonban már mind európai öltözetben járnak. A zavargások előtt még sokan viseltek közülük is fezt.

Imádkozás végén elszaladunk a Jaffa uton levő Jesurun templomban. A szefárdoknál hamarabb vannak készen, mint az áskénázoknál. És így még Löchó Dódihoz érkezünk.

Új rendszer szerint imádkoznak. Céljuk összeegyeztetni a különféle imádkozási formákat. Szefárd kiejtéssel imádkoznak, azonban többnyire áskénáz zsidók. Egyes imákat az egész község énekl. Társadalmilag

Elegáns
szalma-
kalapok

olcsón és
nagy választékban

a „HEDEKA” Szalonban
Strada Prințul Carol 1. (Kath. Kör mellett.)

„POMPADOUR” női konfekciós áruház

Cluj, Regele Ferdinand 21.

Kész női ruha és kabátkülönlegességek
nagy raktára

Olcsó és jó kiszolgálás.

— Uram — szólt alázattal — kételkedni fognak a beszédemben, mert a szívük megkeményedett. Kinek a nevében lépjek hát elébük?

Mire így felelt az Isten:

— Cselekedeteim után neveznek engem az égbelinek. Mikor világokat alkotok Elohim a nevem; mikor törvényt teszek, Jahvének hívnak; mikor diadalra segítem a hadvezéreket, Zebaoth vagyok; könyöröléseimben Adonáj neve halja meg a szefárokat és mikor minden erő felett az én hatalmam és erőm vagyon, akkor Saddaj az én nevem. Most már tudod. Menj hát, mert nagy az én népem sanyarusága és a nép ellen vétkezel, ha késedelemmel feltartóztatnál cselekedeteimben.

Mózes tétozózott.

— Félek, Uram, nem hisznek majd én bennem.

Haragra gerjeszkedett emiatt az Isten.

— Ábrahám lelke lakozik bennük, miért ne higgyenek? Ám hiszen, hogy meggyőztelek, csodákat és jeleket teszek előtted. Vessd hát botodat a földre, meglásd mi lesz belőle.

Mózes úgy cselekedett és botja azon nyomban kigyóvá változott.

Mózes megszágyenült a földre alázta magát. Megretent a csodától, de jobban még a jelentőségétől. Mert tudta, hogy eme kigyóban arra emlékezteti Isten, hogy kételkedő beszédekkel vétkezett. Nem is szabadkozott többet, hanem maga mellé vette Áront és a véneket és a fáraó palotájában ment, hogy teljesítse az Ur parancsait.

Hatalmas várfalak öveztek a palotát. Négyszáz kapuja volt a várnak és minden

kapu mögött oroszlánok, tigrisek és medvék strázsáltak. Aki engedelem nélkül a palotába merészkedett, azt összetépték.

Mózesnek még a szempillája sem rebent meg, mikor a dúvadok roppant szökentéssel elébe ugrottak. Hatalmas alakja keveset legörnyedt és megsimogatta az oroszlánt, aztán a tigrist, aztán a medvét, ugyhogy azok meglapultak előtte és megnyaldosták a kezét, mint a kutya mikor hízelkedik.

Látta ezt ablakából a fáraó és módfelett megijedt, mert idegen varázslónak nézte Mózeset, aki a övéinél hatalmasabb.

— Mit akarsz? — rivált rá Mózesre, mikor ez elébe járult.

Mózes így felelt:

— Azt parancsolja néked az én Istenem: bocsásd el az én népemet, hogy szolgálhasson nékem.

A fáraó megbószült:

— Nem elég hogy nem küldött adót, vagy ajándékot, még a rabszolgáimat is követeli? Nem ismerem az Istent és a népe itt marad.

Napos ragyogás sugárzott meg e pillanatban Mózes homlokán. A fáraó észrevelte és megdöbbsent.

— Várj — tartóztatva szelidebben — megyek a könyvesházamba, talán találok ott valamilyen írást, amely tanúságot téstzen a hébernek Istené mellett.

És távozott. Mikor visszajött, még sötétebb volt az arca és a tekintete dacosabb.

— Moáb istenére ráakadtam. Ámon és Szidon istenére is. Ám a te istenedekről nem találtam egy emlékeztést sem az íráskönyvekben.

— Holt istenek között hiába keresed az élő igaz Istent. Az én Istenem fiatal és nem öreg, mint a tiéd. Mindig volt és mindig lesz és neked, gőgös király, szintén Ő az alkotód. Nem láthatod, de a jelenvalóságát megérezheted. Az ijja: tűz; a nyíla: láng; a dárdája: villám; a vértje: felhő és a kardja, ha megcsörrenni, úgy dübörög, mint a mennydörgés.

Megkérdezte a fáraó az ő papjait: ismerik-e vajjon a hébernek Istenét. Mire azt mondták: hallottak róla. Nem magától lett és nem istenek nemzették. Megistenült hősöktől és királyoktól származik, az embernél több, de az egyiptomi isteneknél kevesebb.

A fáraó megátalkodott hát a konokságában és nem bocsátotta ki országából a hébereket.

Nemsokára ezután az Ur ismét megnyilatkozott Mózes előtt.

— Vedd a botot, amely kigyóvá változott a kezében és menj ezzel az üzenettel a fáraó elé: ha nem teljesíted az egyetlen egy Isten parancsát, ezzel a botommal vérré fogom változtatni a folyóidat és utálat meg szomjuság fogja epezteni népedet.

— Uram — könyörgött a próféta — ne kívánd tőlem, hogy a Nilust megszágyenítsem. Hiszen tudod, az mentelt meg engem, mikor hullámaira bizott engem az anyám, hogy a fáraó pribékjei rám ne tálljanak.

Tetszett az Urnak ez a háládatosság és ennek okáért meghagyta, hogy Aron teljesítse meg ezt a vércsodát.

Ám a fáraó keménysége nem enyhült

is igyekeznek közelebb hozni egymáshoz a tagokat.

Mindenkinek egyforma szidurja van. Mikor belépünk nekünk is a kezünkbe nyomnak egyet. Német ortodox vagy erdélyi ásenáz vallásos gyülekezet benyomását kell az emberben. Távozáskor mindenki leadja a szidurját az ajtónál.

Másnap délelőtt Kuck főrabbinál imádkozunk. A falon figyelmeztetés. Tilos a zsidóknak a Béth Hámikdás udvarára lépni. Másik tábla figyelmezteti a turistákat és az ujonnan jötteket, hogy csakis megbízható helyen éljenek...

Sok bachur imádkozik itt. Kaftános chaszidok is vannak jelen. Mert Kuck főrabbinak minden rétegből vannak hívei. Rabbi Hilél türelmével fogadja a hozzá jövő turistákat. Mindenkinek kívánja, hogy az országban telepedjen le és tiszta zsidó életet éljen.

A Kotelhez megyünk. Végig a Jaffa uton a zsidó üzletek zárva. Az Arab Bank mellett is zárt zsidó üzletek. A Jaffa kapunál befordulunk az óváros szűk sikátorába. Magas kőfallal van körülvéve az óváros. A Bazár fútcáján haladunk végig. Jobbra térül el a zsidó negyed.

A Kotelnél angol rendőr ül és olvas. Mellelte telefon. Feljebb a „halál kapunál” angol rendőr állomás. A halál kapu miatt törtek ki annak idején a zavargások.

Imádkozó asszonyok. Beljebb férfiak. Perzsa, afgán, jemeni, európai és amerikai zsidók vegyesen. Muszáfot imádkoznak. És zsolnárokat mondanak. Rendes minjén nincs a zavargások óta megengedve. Még padokat sem szabad az öregeknek hozni. Az angol kormány a status-quo-ra hivatkozva eltiltotta. Pedig fényképfelvételek vannak, melyek szerint ezelőtt voltak ott padok.

Felmegyünk az óváros keleti oldalán levő falaira. Mély völgy fekszik alattunk. Távolban az Éver-Hájárdén hegyei magaslanak. Közvetlen a völgyben piszkos barlangszerű arab falvak.

Az óváros „zsidó utcájában” szombati nyugalom. Rabbi Jehuda Hechászid temploma már zárva. Az oldalsó ablakokból azonban tisztán lehet látni a templom egész belsejét. Az udvaron köröskörül tantermek. Chederek és Jesivák vannak itt.

Az arab negyeden keresztül haladunk. Egész a damaszkuszi kapuig büz, vad ki-

nézésű pusztai arabok és keleti piszok mindenfelé.

A damaszkuszi kapun kilépve fellelegzünk. Előtünk kormány épülete. A Memsalá.

Muszrara modern arab városrészen keresztül Mea Sheárimba jutunk. Mea Sheárim Jeruzsálem Jeruzsálemben... Tele Chéderekkel, Jesivákkal, templomokkal és Kolel házakkal.

Délután a Merkáz Miszchari kerül sorra. Egyik nagy palotában székel a cionista executive és a Jewish Agency executiveje.

Rechávjá városrész elején áll büszkén a Keren Kájemet palotája. A tefón lórészek. Perzsa, kurd és tomoni zsidók városrészei után Máchne Jehuda szefárd zsidó negyedhez érünk. A házakból Zemiroi halalszik. Szeuda Slisil...

Már sötét van mire vissza érünk Nachlat Sivára. Pedig még nem is láttuk a vá-

ros nagyobb részét. A Kolel vidéken is csak éppen, hogy átszaladtunk.

Az üzletek egymásután nyitnak. Indulnak az autobusok Telaviv felé.

Ujabb hét kezdődik Jerusálajmban a mi fővárosunkban.

Telaviv. Jochanan Zahawy.

ארוחת ערב **éjterem nyit**
Clujon, az Astória szállodával szemben, a Metropol Kávéház melletti helyiségben

Mátyás Ignác vezetése alatt
Esküvőket és más ünnepi rendezvényt, valamint abbonálást házhoz szállítva is vállalok. Ugyanott **כשר של פסח** fajborok kaphatók.

Gondoskodjék öreg napjairól és időelőtti munkaképtelenség esetére!

Ezt könnyen megteheti, ha jövedelméhez mért havi fizetések ellenében

Járadékkal kapcsolatos

NYUGDIJBIZTOSÍTÁST

köt nálunk.

KÜLÖNLEGES ELŐNYÖK:

1. Orvosi vizsgálat nem szükséges, csupán 2 évi várakozási idő.
2. Baleset által okozott rokkantság esetén várakozási idő sincsen.
3. Kényelmes fizetések havi ajrészletekben.
4. Vásárolhat biztosítási éveket kedvező feltételekkel
5. Megtámadhatatlan a biztosítás egy évi fennállás után.
6. Nem vesz el a pénz akkor sem, ha csak egy évi díjat fizetett.
7. Megszakíthatja és újból felveheti a díjizetést (pl. rossz üzletmenetnél és állástalanság esetén, stb.)
8. Visszavásárolható vagy kölcsönrel terhelhető kedvező feltételekkel 3 évi díj fizetése után.
9. Tőkésítés kedvező feltételekkel.

Minél előbb kezdi meg, annál jobban értékesítheti megtakarított pénzét!

Felvilágosítást és díjszámítást költségmentesen nyújtunk.

PHÖNIX

Életbiztosító Társaság

Központi székhelye: WIEN

Erdélyi igazgatóság Cluj, Str. N. Iorga 16. Telefonszám 11-48

Engedélyezve Romániában 1929 január 14-én, közzétéve a Mon. Of. 13 számában 1929 jan. 16-án. Alapszabályok közzölve Mon. Of. 45-1929. Bejegyezve az illovi törvényszéknél a cégjegyzékbe 1929 január 21-én 6. sz. alatt

meg ettől sem. Egymásután sujtották őt és népét a csapások, de nem okult belőlük. Mikor bajban voltak, a prófétákhoz folyamodtak, mikor a veszedelem elvonult, megint a régi konokságba ridegült bele a szívtelenségük.

Egyszer aztán ezt mondta az Isten:

— Menj a fáraóhoz és mondd meg neki: olyan jégesőt küldök holnap az országra, aminő még nem volt. Akit ez a zivatar a szabadban ér, halálfa lesz. Hirdettesse hát meg a nép előt, hogy minden élő, akár ember, akár barom, fedél alá meneküljön.

A fáraó csak elámult.

— Hát nem a halálunkat akarja az Istened? Ha büntetésül küldi ránk a jégesőt, akkor mért kegyelmez?

— Nem a gonosz halálát akarja az Isten, hanem azt, hogy a jó utra térjen. Vedd ezt eszedbe, fáraó és parancsa szerint cselekedj.

De a fáraó nevetett. És elkövetkezett a tizedik csapás.

A tizedik csapás rettenő éjszakáján, úgy vergődött Egyiptom, mint a haldokló, aki az égre akar kiáltani valamit, valami megváltó szót, de már csak nyöszörögni tud. Vihar volt a városban ez éjszakán és minden ház sikoltott a sötétben és az uccák vonaglottak, mint a kigyók. A szél és halott-síratók együtt vijjogtak, csak a királyi palota állt meredten a villámok delejes tüzeiben.

Byttia hercegnő, a fáraó leánya, ki-surrant a palotából. Állig huzta a fekete köpenyt és úgy jutott a viharban a héberék

sátrai felé, mint maga a lángoló düh, a megalázottság, az átok. A sírás elébe csapott minden ház előtt.

Végre kiért a városból. Mintha a zivatar is elmaradt volna mögötte. Már látta a sátrakat. Mind izzó fényben ragyogtak és zagyva énekszó hangzott feléje.

Byttia megállt. Ezek most mulatnak.

Aztán futott tovább. Elérte a legnagyobb sátrai, ahol Mózes lakott. Férlerántotta a függőnyt és a küszöbönre lépett.

— Mózes! — lihegte Byttia.

Már előtte állt. A királylány megrémült rettentő homlokától, mely oly fehér volt, mint a fáraó palotája. Végre kitört:

— Hálátlan emlékezz csak vissza mit tettem veled. Hol volnál ma, ha meg nem mentelek, reszkető poronty a Nilus nádasában. Hol volnál? Emlékezz vissza, én vettelek fel, én neveltelek fel, itt feküdtél a karjaimban, selymek között. És ma? Varázsló, mit akarsz még? Mindent, amit életemben szenvedtem, temiatad szenvedtem. Most így fizetsz.

Zokogásba tört ki:

— Bár meghaltam volna ezen az éjszakán, mielőtt átléptem a küszöbödöt.

Most megszólalt a férfi:

— Byttia ne káromolj, a mai éjszaka az átkok éjszakája és a csapásoké. Mit akarsz tőlem? Én nem vagyok varázsló. És téged még nem ért semmi baj.

— De hát miért? Mondd, miért gyötörsz minket? Hát menj, ha menni akarsz. Menj, menj, fuss, ki gátol ebben?

— Nem rólam van szó — felelt Mózes nyugodtan. — Én nem megyek egyedül. Én a népemet akarom elvinni innen. Ebből a

kohóból, ahol elfajult és lealacsonyodott és rabsolgává lett, rabszolgák rabszolgájává.

— A néped! Vad pásztorok és téglavető!

— A népemet magammal viszem, Byttia. Nem is tudom: mi jön ezután. De aki fölöttünk van, minden Istennél erősebb, Ha elmegyünk, új nap köszönt az égen. És elmerül a tegnap és a holnap úgy kél mint a hajnal. Ha elmegyünk megváltozik a világ. Ha elmegyünk akkor Egyiptom is megmenekül.

— Esküdj!

És a királylány kinyújtotta a karját, hogy megcsörrentek rajta az arany karikák.

Egy percig így álltak egymással szemben. Mózes rettentő homloka úgy világított, mint az alabástrom. Aztán fetemelte a kezét.

— Esküszöm.

Byttia kifutott a sátorból. Ugy futott, mint a párduc. A megváltás hírére vitte a fáraónak.

Reggel felé éppen Byttia küszöbén rogyott le nagy fáradtan a halálangyal. Mosolyogva törölte le a vért a kardjáról és el akarta törni, mert mindent elvégzett már.

De ekkor elébe borult Byttia.

— Uram, engem itt ne felejts. Fejszabadított adtam a héber népnek, minek éljek tovább. És megaláztam az én népemet. Hogyan élhessek tovább?

A halálangyal megértette.

És Byttia meghalt a nagy szabadság küszöbén.

A zsidó szabadság

— Pészachi gondolatok —
Ira: GÁBEL SÁNDOR

A zsidó szabadságot szimbolizáló vendég kopogtat ajtóinkon a közeledő peszach ünneppel. Minden zsidó házban szívesen fogadott, kedves vendég a felszabadulás ünnepe. Magasztos eseményekre emlékeztet bennünket. A hosszú, két évszázados rabszolgasors jármaitól való felszabadulásra, melynek közvetlen következménye a zsidó nép lelki felemelkedése, lelki megfeszülése és Izrael fiainak néppé, nemzeté váló alakulása volt.

A peszach ünnep részletei, jellegzetes szertartásai és elbirt törvényei élénken varázsolják lelki szemünk elé a több ezer év történetének vázlatát. Amikor a Micrájimból való kivonulás és az ezzel kapcsolatos események és körülmények történetét az elbírás szerint gyermekeink előtt elbeszéljük, végigmegyünk a zsidó nép történetén és ez a csodálatos, eseményekben gazdag történet az ősapáktól kezdve egészen napjainkig változataiban és formájában is, de főleg lényegében állandóan visszatérő jelenségeket szemléltet. Kötelességünk ezen történet tanulságait levonni, azokból okulást nyerni, hiszen a nemzetek és népek tanítómestere a történelem. Az ősök dicső, önfeláldozó példájából kell lelkesedést merítenünk a hitünkért, fajunkért folytatott állandó, nagy küzdelemhez, kitartást a kimeríthetetlen szenvedésekhez és viszontagságokhoz.

Izrael egyiptomi kivonulásával, az ókor kulturvilágának központja kártyavár gyanánt omlik össze. Vége a faraók világhatalmának, mert a rabszolgaságban szenvedő nép belsőleg is megérett a felszabadulásra és lerázta a rabigát. Megszűnt világhatalmi karaktere Egyiptomnak, amelyek urai rutul visszaéltek Izrael tehetet-

lenségével. De ez a tehetetlenség, ez a megkötöttség csak addig tartott, ameddig a zsidó nép ismét felemelkedett arra a magas erkölcsi piedesztálra, amelyre kiválasztottsága folytán elhivatva volt. Az erkölcsi súlyedés okozta Izrael kétszáz éves rabszolgaságát, de amidőn felemelkedett, az erkölcselenség salakját magából kidobta, azonnal megérett a szabadságra és a szabadság eszméje, a valósággá vált megszabadulás és megfeszülés tavaszt varázsolt az elnyomott, megdermedt százvezrek szívébe.

Az Egyiptomból való kivonulás tényével a zsidó nép a világtörténelem színpadára lép, ismertté teszi a népszabadság akkor még ismeretlen fogalmát, az egyéni és népi önrendelkezési jog eszméjét, amelyért minden nép, később évezredek után, kitermelte a marfirjait. De a világtörténeli fejlődés ma sem jutott el hosszú, tekervényes útján arra a magaslataira, amely a nagy, dicső eszmék, a szabadság és testvériség elismerését és maradéknélküli beteljesedését biztosítaná minden emberi lénynek. A szabadság-eszmét, annak diadalát lehet ideig-óráig késleltetni, de örökre kiirtani soha.

A zsidóság szabadságidejének definíciója sohasem a korlátlan lehetőségeket jelentette az egész életében és nem imperialisztikus törekvések nagyhatalmi végcélját a zsidó nemzet javára. Amikor mi zsidó szabadságról beszélünk, nem az érzéki élvezetek, a vagyoni előnyök nagyszerűségében való kiélésünkre gondolunk, mi vallási, népi és saját kulturánk feladatainak és misszióink gáncsnélküli elismerését és respektálását követeljük. Továbbá egy emberies életlehetőséget, amely a

törvénnyel összhangban levő morális cselekvőképességet korlátlanul elismeri. Nálunk a szabadság az emberiség közkincsét jelenti, nem speciális jogok és előnyök részünkre való kisajátítását. Szabadsághűseink felemelt kezeiben nem a halálhozó lándzsa, nem a gyilkos golyót magában rejtgető fegyver acélja csillog, hanem a hit, a tudás, a humanizmus mindenre egyformán kiterjesztett érzése. Papjaink nem prédikálnak keneteljesen szeretetet, mert a szeretet nálunk nem frázis, hanem mostoha sorsunk dacára is átvisszük azt az élő gyakorlatba.

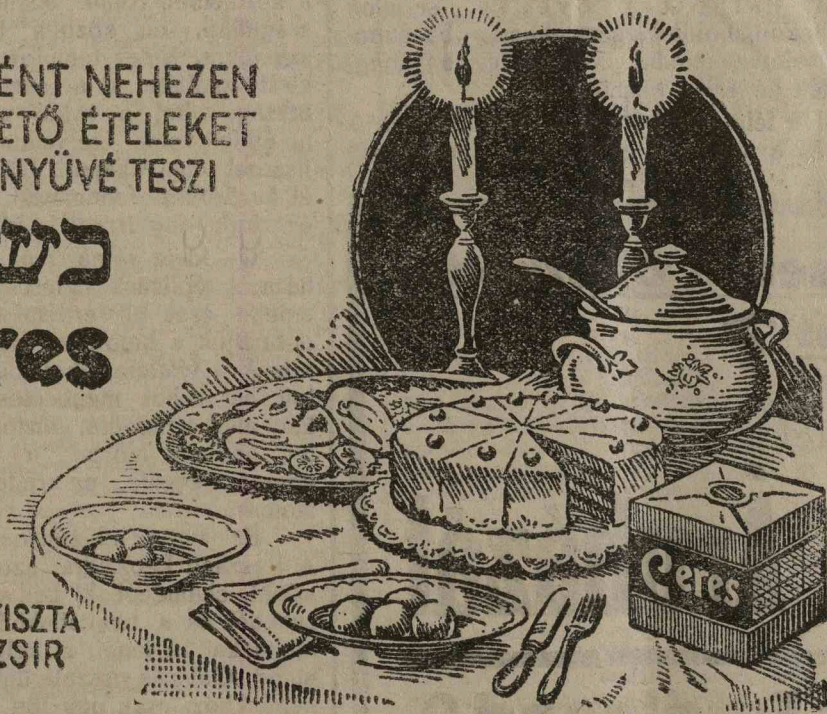
„Izrael fiai mentek magasan felemelt kézzel”. Szimbolummá vált ez a felemelt kéz, legyen további életutunkon szemünk előtt szünet nélkül, de felemelt homlokkal is és a szép peszach ünnepe kölcsönözön mindehez felemelt kedélyt és hargulatot, amely méltó legyen az igazi zsidó szabadságideál emelkedettségéhez...

Kérjük mindenütt az
„ALBA-IULIA”
antiszeptikus pipere szappant
Kézmosáshoz használjuk az olcsó
és kiváló minőségű
„URSUS” szappant
Gyártja:
Breckner János r.-t.
Alba-Iulia

EGYÉBKÉNT NEHEZEN
EMÉSZTHETŐ ÉTELEKET
IS KÖNNYŰVÉ TESZI

אשר
Ceres

100%-OS TISZTA
KOKUSZSIR

HUSVÉTRA tartós, elegáns és olcsó **CIPŐT** a

„TALPA” cipőáruházban
Cluj, Regele Ferdinand 9

vásárolhat, ahová szandálok és szandalettek nagy választékban megérkeztek és minden tőlünk vásárolt cipő tartósságáért teljes felelősséget vállalunk

Influenzától
megóvja
a
fertőtlenítő
Szent László
toalettiszappan

של פסח
CUKOR

az ort. közp. iroda hecserével, továbbá mindenféle

fűszerárunk

engrosban és detailban kapható:

Léb fivérek
CLUJ

V. GROSZMANN

orth. אשר vendéglője

BUCUREȘTI

Calea Victoriiei 18

II emelet. Szemben a rendőrprefektúrával

3 fogásos menü 40 lei.

Pészách Leoszid

Kovásztalán kenyér és keserű füvek evését ír elő számunkra a mostani ünnepe az Irás. A Misna szép sorjában felsorolja, hogy melyek azok a füvek, amelyeknek élvezésével eleget tehetünk az Irás parancsainak. A gondos, előrelátó, minden apróságra kiterjeszkedő Misna azonban ugylát-szik valamiről mégis megfeledkezett. Arról u. i., tartozunk-e keserű füveket enni, kell-e savanyu, kovásztalan kenyeret készíteni akkor, amidőn a mindennapi kenyerünket is csak keserves veritékkel tudjuk megszerezni és állandóan ottérezzük az év minden napján a keserű savanyu izet szánkban. Van-e manapság egyáltalán értelme a keserű füvek élvezésének — vetődik fel egy-némelyikünkben — hiszen ugysem tudunk az egyik és a másik keserű, az ünnepi és a hétköznapi keserűség különbséget tenni! Má nistanu? kérdezzük mi felnőttek — mi a különbség a mai éjjel és a többi éjjel között? A keserű füvek és a savanyu kenyerek élvezése valóban nem tesz különbséget a ma és a tegnapi között. De nemcsak lájlu, az éjszakák, a nappalok sem különböznek. Zsidó testvéreinket a germánok kulturországában éppugy börtönbecipelik, ugyanugy öldösik éjjel, mint fényes nappal, éppugy ragadják ki szájukból a falatot, amely pedig azelőtt is éppen elég keserű volt.

No meg beszélhetünk-e a szabadság mai ünnepén, Zmán chéríténu szabadulá-sunk idején szabadságról? Nem hangzik-e furcsán, hogy úgy mondjam: komikusan, amidőn ma ezt a szent szót ajakunkra vesszük? Van-e ma egyáltalán szabadság, különösen pedig zsidó szabadság, egyenlőség? Nem volna-e sokkal helyesebb a szabadság ünnepe helyett a szabadság torát megülni? Szabadság-e az, amidőn népünk legjobbait börtönbe vetik és a szabadszót ajkukra forrasztják, amidőn az üz-lelek ajtajai elé Hitler-pribékeket állítanak és a zsidóság krémjét üldözött vaddá súlyeszlik?

De maradjunk csak itthon. Hát szabadság, egyenlőség-e az, hogy amidőn a lel-készeket az állam fizeti, ugyanakkor a zsidó-papnak, akinek hivei adóban és egyéb köz-

terhekben a maximumot izzadják, egy ne-
vetséges összeget dobnak? Vagy egyenlő-
ség-e az, hogy március elsejével a zsidó,
csak a zsidó hitközségek és iskolák portó-
mentességét megvonták? És beszélhetünk-e
szabadságról, amidőn a zsidópapok az
egyedüliek, akiknek a vasut semmiféle ked-
vezményt nem nyújt? Vagy aze az a híres
szabadság, hogy egy cluji per alkalmával
fajunkat az Igazság csarnokából hivatalosan
a legocsmányabb rágalmakkal illetik?

És mégis, ennek dacára ennünk kell a
morort, ennünk kell a sanyaruság kenyerét,
sőt aki eddig elmulasztotta volna, most
térjen csak igazán vissza hozzá. Mert csak
addig vagyunk mi zsidók, amíg a Tóra
parancsait, az ősi hagyományokat maradék-
talanul megtartjuk, csak úgy fogunk mi a
kovászos és kovásztalan kenyér, az édes
és keserű füvek között különbséget tehetni,
csak akkor fogjuk mi a szabadságot,
egyenlőséget igazán érezni,...

Nem az itteni szabadságot, nem a
mostani szabadságot, amelynek kampóske-
reszt a jelvénye és amelyet az ügyészi
székből rugnak fel. A Peszach Leoszid, a
jövő peszach szabadságát, amely nagy kö-
zeleg, amelynek konturjai az ősi földön
már bontakoznak. Ott lesz az igazi peszach,
az igazi egyenlőség, ott érezni fogjuk pe-
szachkor a moror keserűségét, mert egész
éven át az Emek völgyének illatától lesz
édes a szánk, a Sáron szellőjétől fog da-
gadni a keblünk, majd akkor Becész Jisz-
raél Mimicrájim, ha elhagyjuk a mai Mic-
rájimot.

Ami most van, ne aggasszon tulságo-
san bennünket, gondoljunk csak állandóan a
Peszach Leoszidra, a jövőre, amely rövi-
desen jellemmé válik. Ez a mostani ittlé-
tünk csak átmenet, egy állomás. Akárcsak
Micrajimban és legujabban Hitlerhonban.
És azért: „Mosznéchem chagorim, neoli-
chem berágláchem, imákelchem bejed-
chem” csipőittek övezve, saruitok
lábatokon, bototok kezetekben, „bachapo-
zan”, sietve, mindig utra készen, hogy meg-
lepetés ne érjen bennünket.

De félni azért itt sem kell. Éppen a
mai és a négy hét előtti ünnep tanít meg

bennünket erre. Hámán. Fáraó, Hitler és a
többi. A sorsuk egy lesz.

Egy adomát olvastam nemrégiben, ép-
pen a „Népünk” hasábjain. Két zsidó vé-
gighallgatta Hitler egyik gyűléstől izzó be-
szédét. A végén odaszól az egyik gon-
dokba merült barátjához, hogy min tőri a
fejét, mire amaz azt feleli: Azon gondol-
kodom: volt egy Hámán, akinek emlékére
a purimot tartjuk, volt egy Fárao, akinek
pusztulására peszachot ünnepeljük, van egy
Hitler, vajjon ezért majd milyen örömmü-
net fogunk beiktatni? — Ez nem is annyi-
ra élc, ez inkább a zsidó nép gondolkodá-
sát, beluchénját, Istenbe vetett bizalmát
tükrözteti vissza. És ennek a betuchén-nak,
mint mindig, most is meg lesz az ered-
ménye.

A Hámánok napja leütnik, csak egy
kis keserű iz marad utánuk a szánkban,
egy kzeiesz morar. Csak mi maradunk
meg örökre, mintahogy eddig is megma-
radtunk. Mert mi Istennek kiválasztott népe
vagyunk. Aki nem hisz benne, figyelje csak
meg: a sokmillió germán nép fél a né-
hány százezer zsidótól, Fáraó retteg a ma-
rék hébertől, Hodutól Kusig terjedő száz-
huszonhét országból álló óriási birodalom
a zsidóság egy csekély töredékétől. Fél a
világosságtól, amelyet mi hirdetünk, fél a
szeretettől, amelyet ők hirdetnek, de mi
tartunk meg, fél a haladás szellemétől, fél
mindattól, ami az embert az állatti sorból
akarla kiemelni.

A Midrásban olvassuk: Dávid király-
nak egy érme volt elterjedve az egész vi-
lágban: bot és tarisznya volt az egyik ol-
dalan és torony a másik oldalán.

Nagyszerűen jellemezte ez az érem a
zsoltáros királyt. Dávid, akit ifjúkorában
állandóan üldöztek, vándorlásra készült,
botot és tarisznyát hordott a kezében, de
tornyokat rakott az eszével, lelkéből zso-
lörök fakadtak, bennszéjből a világ legszab-
legtisztább, legszentebb dalai keltek szárnyra.
Mennyire hasonlít a zsidó nép mai sorsa
nagy királyához! Mi is bottal, tarisznyával
a kezünkben rójjuk állandóan a népek or-
száguljait, de közben tornyokat építünk
számunkra. Nincs templom, ahonnan Dávid
király zsolterai ki ne csendülne és nincs
ország, ahol a zsidó valami maradandót
ne épített volna. De valamint: Dávid melech
Jiszroel chaj vikájam, Dávid király emléke
él és örökké fennmarad, azonképpen élni
és virulni fog Izrael is időtlen időktig.

De ideje volna már végre, hogy oda-
haza is építsünk. Mert építeni, tornyokat
emelni csak ott érdemes, otthon, ahol el-
dobhatjuk a botot, a tarisznyát, ahol meg-
szünik a félelem, ahol kiegyenesedik a haj-
lott hát, ahol megacélosodik a petyhüdi
kar, ahol nyugodtá, biztossá válik a tekin-
tet, ahol a morort, a keserűséget csak
egyszer évente, a széderasztalnál fogjuk
ismerni.

Ez lesz az a bizonyos Peszach Leoszid.
A Peszach Leoszidra azonban fel kell ké-
szülni, chamécot ki kell előbb irtani a há-
zunkból és a bennsönkből, érdemessé kell
magunkat rá tenni, ki kell tudjuk ezt érde-
melni. Csak ha visszalérünk vallásunkhoz és
népünkhöz, csak úgy jön el az igazi göulé,
a megváltás, csak úgy!

Achron sel peszach a zsidóság meg-
emlékezik halottairól. Ez azonban nem ha-
lottak napja, a zsidóság nem ismer halottak
napját, a halottainkat mi csupán tanuként
idézzük sokezeréves multunk igazolására,
ami újabb fényes jövőre ad számunkra re-
ményt. Mi ezt mázkir nesomotnak, a lelkek-
ről való megemlékezésnek nevezzük. A test
elenyészik, elporlad, de a lélek megmarad,
mint maga a zsidó nép, örökre.

De tartjuk a mázkir nesomotot azért
is, hogy a mi szent őseink, jó apáink, anyá-
ink nevének felemlítésével zehusot, érde-
meiket nyerjünk a geulára, a megváltásra.
Biglál ovasz tosiá benim votovia geuláh
livne benéhem. Az ősök kedvéért segídsz
meg a fiaikat és hozz megváltást az un-
kákknak.

Orsova.

Löwenkopf Kálmán.

**AKAR ön olcsón, izlésesen öltözködni
a legujabb divat szerint ?**

akkor
bevásárlása előtt okvetlen keresse fel a

Serilana S. A. Áruházát

Bulevardul Regele Ferdinand 9,

ahol saját

gyári lerakataink

gyári árakban

a legujabb tisztá gyapju ruha-, costum- és kabát-
kelmék, a legmodernebb minőségű és színekben
tisztá selyem és műselyem divatdolgok a legdusabb választékban
véteklényszer nélkül a legudvariasabban lesz bemutatva.

Serilana S. A. Oradea, Bul. Regele Ferdinand 9.

*Figyelje állandóan
karakatainkat!*

HIREK

"Népünk" cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5693

- Péntek: Niszan 11. április 7.
- Szombat: Niszan 12. április 8. שבת הגדול
- Heti szidra: צו
- Heti háftóra: וארבעה אנשים
- Szombat kezdete:**
- Üzlet bezárás 6.45
- Gyertyagyújtás 6.55
- Istentisztelet kezdete 7.00
- Szombat befejezése 7.55
- Hétfő, Niszan 14. április 10. ערב נסח
- תענית בבורים (Elsőszülött böjt).
- Kedd, Niszan 15. április 11. א' דפסח
- (Peszach első nap).
- Szerda, Niszan 16. április 12. ב' דפסח
- (Peszach második nap).
- Szombat, Niszan 19. április 15.
- שבת חול המועד
- Hétfő, Niszan 21. április 17. שביעי של פסח
- Kedd, Niszan 22. április 18. אחרון של פסח
- מזכיר נשמות (Máskzir).

Lapunk jelenlegi pészach ünnepi száma 16 oldal. Legközelebbi számunk a közbeeső ünnepre való tekintettel, április 28 án jelenik meg.

Előfizetőinknek és olvasóinknak kellemes pészachi ünnepet kívánunk.

A nyomorúság kenyere...

Ho láchmo ányo...

A legpoétikusabb része a pészachnak, amelyre a kevésbé, vagy alig vallásosok is szívesen gondolnak vissza, bármily messzire elkerültek is a családi tradíciók meleg tűzhelyétől, bármily messzire is vetette őket a kérlelhetetlen sors: az ünnep az ünnepben, a két széder este, a *lél simurim*.

A széder, amely magyarul sorrendet, vagy helyesebben az est műsorát jelenti a legjellemzőbb bizonyítéka annak, hogy a zsidó vallás szertartások és szimbólumok, jelképek sorozata által neveli a tartja meg hivat, amire egy frázis vallás, a legfontosabb eszme étherliszta gondolata sem lenne képes. Hiába bezárnánk ezen este szabadságról és ennek ellentétéről a rabszolgaságról, elnyomásról és a mindent kiegyenlítő szeretetről, ha nem illusztrálnánk a nyomorúságot a sanyaruság kenyerével, a keserűség gyökerével, amellyel ellentétben most, mint szabad emberek, kényelmesen hátradőlve élvezhetjük a szabadság minden előnyét, fenékgig ürit-hetjük a gazdagság kelyhét. A műsor, ünnepi szederesténk vezérfonala: a hagáda, az elbeszélés őseink egyiptomi kiszabadulásáról, nem csupán emlékeztetni akar, hanem tanítani és nevelni, ezt mutatja mindjárt az első szava: *Ho láchmo ányo...* Ez a sanyaruság kenyere, amelyet ettek őseink Egyiptomban, Kol dichfin jészé vójéchal, mindenki, aki éhes, jöjjön és egyék, mindenki, aki valamiben hiányt szenved, jöjjön és ünnepelje velünk a pészachot. Mi mindent nem mond ez a felszólítás, mindjárt a széder elején...

Hogy a közismert zsidó jólékonyság olyan általános és magától értetődő volt mindég a zsidóságban, amit még ellenségeink is kénytelenek elismerni, hogy az elnyomás és üldözés sötét évezredek sem tudták megsemmisíteni a zsidóságot, mert az erősebbek mindég felkarolták a náluknál gyengébbeket, elhagyottabbat, mindabban nagy része van a felhívásnak a széder elején, hogy mindenki, aki éhes, jöjjön és egyék. Főleg ennek köszönhető, hogy a zsidó sohasem tudott ünnepelni anélkül, hogy először le nem ültetett volna asztalához egy náciánál éhesebbet, szegényebbet, egy katonát, vagy szegény dákot, *Ho láchmo ányo...* Ez a sanyaruság kenyere, amelyet csak az ismer, csak az érti meg őseink szenvedését Egyiptomban több évszázadon keresztül, aki tudja, milyen sanyaru volt őseink kenyere, amelyet könnyelkkel sóztak, amidőn könnyei hulltak poharukba, a golusz évezredes szenvedéseinek ürmopoharába, aki azt ismeri, az látja ma is a nyomort, a munkanélküliséget, lönkrementek nyomorúságát és nem huny szemet előtte. Aki ma is mondja: Kol dichfin jészé vójéchal, mindenki, aki éhes, jöjjön és egyék és nem kér, hogy van-e miniszteri engedély az éhségre, egy darab kenyerre. Nem áll, hogy aki éhes, menjen vissza a hazájába, vagy keressen előbb munkát, mert mi csak helybelleknek adunk, hanem mindenki, aki éhes jöjjön és egyék, aki bármiben hiányt szenved, tegyük lehetővé, hogy ő is ünnepelhesen, hogy legalább az ünnepek alatt felejtse a nyomorúságát. Kol dichfin jészé vójétsach.

Ezen felszólítás nem héberül van írva a Hagáda prólogjával bevezető gyanánt, hanem arameus nyelven, a nép nyelvén lett írva, hogy mindenki megérse és megértse, hogy ne csukott ajtókat melletl inválálja, hanem valóban leültesse asztalához azt, aki éhes, akit minden aggály nélkül asztalhoz üllettek, aki lelklismereti aggály nélkül le tudott ülni minden zsidó asztalhoz, a régi jó időkben, amidőn még megértették a sanyaruság kenyerének tanítását és bójnapokon megismerték az éhséget, az éhség tanítását, az éhes ember filozófiáját. Ho láchmo ányo: mindezt meséli a sanyaruság kenyere.

Sajnos azonban, nem igen értjük meg a Hagáda ezen tanítását, amely megoldaná az egész zsidó szociális problémát, amely megfelelne az örök kérdésre, amely pontot tenne a hosszú zsidó írásra, a bolygó zsidó örök regényére, örök rejte-lyére és mint az értelmetlen gyermek kérdezzük mi is: Má nistánu, miért különbözik ezen nép más néptől, miért tart még egész évben a nyomorúság kenyerénél, miért nincs vége a keserűség gyökerének? Miért nem ülhet le már végre egészen úgy, mint szabad ember, uri ember, hátradőlve, kényelmesen, lámaszkodva? Má nistánu, miért különbözik ezen nép más népektől, a mi sorsunk a többiekétől? És a Hagáda megfelel nekünk, nemcsak a multa vonatkozólag, hanem a jelen problémáira is feleletet ad. Sőt, egy szellemes magyarázat szerint, már a kérdésben benne van maga a felelet, ha megértjük a kérdésben rejlő célzásokat, amint azt a Rábenü Efrájim látja. Mert lájlu, az éjjelt, a sötétséget jelenti, a zsidó nép szomorú golusz sorsát, amelynek talán sohasem akar vége szakadni, jóllehet már kétezer éve hogy tart.

Má nistánu hálájlu háze mikol hálélauz? Miért különbözik ezen éjjel a többi éjjelektől? Ez a golusz, ez a keserű rabszolgasors, ez a száműzetés a többi golusztól? Golusz Mierájim csak 210 évig tartott és a babyloniai fogság még rövidebb volt, csak 70 évig tartott. Miért nem akar, ezzel szemben vége szakadni a jelenlegi végtelen golusz-nak? Miért nem virrad fel erre is a szabadság aranyhajnala? És a felelet: sajnos, mi magunk vagyunk annak az oka. A sok pártoskodás és viszály a zsidóságban. Ámbár igaz, hogy Egyiptomban sem és Babylomban sem voltak a zsidók mindég egységesek. Micrájimban látni kellett Mózesnek: vóhiné s'nej ánosim nicim, hogy egyik zsidó a másikat bántalmazta és az ő békülését erőlyesen visszautasította, sőt feljelentéssel fenyegette. A babyloniai fogság idejéről el lesz mondva, hogy Mordecháj ugyan kedvelt volt a legtöbb testvérénél: ki Mordecháj háhéjudi rocu lórajv echow, ami azt jelenti, hogy nem mindenki kedvelte, volt neki is ellenzéke, akik nem méltányolták ezen nagy ember érdemeit, mert rendeleteiben nemcsak a békét, hanem az igazságot is szem előtt tartotta. Divré saolum vóemesz. De végül is belátták, hogy Mordecháj az egész nép javát akarta és végeredményben a közbékét, mindenki békéjét mozdította elő. Mindezen azonban csak kivétel volt, míg a jelenlegi hosszú golusz, hosszú száműzetés alatt, folytonosan civódás és viszály: szindsz chinom volt a zsidók között. Hálájlu háze kúlo Mácóh. Mácóh nyelvű eredeténél fogva erjedést, civódást, viszályt is jelent. (Nicim, niácu stb.)

Egy másik ok, amely a megváltást akadályozza, az a pénzvágó, a kapzsóság. Őseink Egyiptomban ment voltak ezen rossz szanvedélytől. Még a nekik járó bért is csak Mózes kérésére, Isten parancsára voltak hajlandók elfogadni. Dábér no bözné hoom vójisálii. A babyloniai fogságban levő őseinkről tanúsítja a szentírás, hogy a nekik járó szákmányt megvetették. A pénzvágó csak arra alkalmas, hogy az ember életét megkeserítse. Megrabolja az álmát, elűz minden örömet, félreismer-teti vele a jog és jogtalanság, a megengedett és tilos határát és a becselenség sikamlós útjára vezet. Ez csökkentővé teszi az értelmet és megkeseríti a szívet. Senki sem kelti úgy fel a gyűlölet és az emberek megvetését, mint a pénzvágó, kapzsi. Hálájlu háze moror...

Egy harmadik ok, amely a megváltást visszatar-tja: az élvahjászat. Őseinkről Egyiptomban az Írás tanúsítja, hogy az erény és erkölcs ősvényeiről nem tértek le sohasem. Isten maga tanuskodik a zsidó családi élet tisztasága mellett. A Babylomban száműzöttek között még azok az ifjak is, akik a királyi udvarba kerültek sem tisztátalanították el magukat a királyi asztal étkeivel, hanem megelé-gedtek a legegyszerűbb étkekkel, hogy az étkezési törvényeket meg ne szegjék. Mily szomorúak ehhez viszonyítva a jelen állapotai. Manapság már a gyer-mekeket élvahjászatra nevelik, a színház, mozi stb. állandó látogatásával az érzelmeiket ingerlik. Mi leg-nyen ezen gyermekekből, ha felnőnek. Mindég újabb ingereket hajhásznak, hogy élvezetből-élvezetle tá-molyogjanak. Így akarja a jóllakott az étvagyát azzal emelni, hogy az élkeket pikáns szószokba, mártásokba mártja. Sebchol hálélauz én oni má-bilin... hálájlu háze sté peóimim...

Korunk negyedik hibája: a kényelemszeretet. A zsidóság legfontosabb törvényei gyakran kényel-mellenek. Sokkal könnyebb az égi jármót ledobni, mint azt kitarótan hordani ez éleiben. Annysira kényelmetlen a szombat és ünnepek által a megszok-tott életmódon és foglalkozáson magunkat megza-varítani. Olyan kényelmellen utazás alkalmával kő-ser vendégtől felkeresni, vagy a meleg ételt nélkül-özni. Olyan kényelmellen egész napon át böjtölni, korán felkelni, a templomba menni, naponta három-szor imádkozni. Ehhez még járul a büszkeség, amely az egyéni gondolkodás eredményeit maga-sabbra tartja, mint a Mindenható Isten kinyilatkoz-tott bölcsességét, hangsúlyozottan örök időkre szóló, nem Palesztina klímájától függő, örök fri-gyóli, örök tanujelét. Amely illetékesnek tartja ma-gát arra, hogy vallási dolgokban az, élkezési sze-

Fe hér fogakat
csakis

PEBECO
fogpaszta
biztosít.

bályok az isteni diéta célja és értelme fölötti ille-kezzen. Hálájlu háze, különí mőszibun... Ezen okok miatt kopárak még az utak, ame-lyek Cióba vezetnek. És ha kétségbeesetten a zsidó sors mostohasága, a száműzetés végtelen hossza miatt kérdezzük Izráel óréitől: Meddig fog még tartani ez a sötét éjszaka? Nem virrad-e fel már soha a zsidóság hajnala? Omár saumér oszo bauker vógám lojloh... Majd dereng a hajnal, el-jön a reggel, bármily sötét is az éjszaka - mondja Izráel órzője, aki nem alszik és nem szunnyad soha. Ha mindnyájan át leszünk hatva a szerelet ama tanításától, amelyre a sanyaruság kenyere ifjusá-gunkat neveli, ha valóban úgy fog gondolkodni minden zsidó, amint a má nistánu tanítja, akkor hasátó hocho, ha még itt is vagyunk a goluszban, a száműzetésben... Lsono haboo beáro djiszoél... de jövöre már Erec-Iiszoélben lehetünk, hásátó ávdéj, ha még ma szolgál is vagyunk, ha rabja is va-gyunk a megszokásnak, a tucaferkölcnek, a hiva-tásnak, az önzésnek, lősonoh hábooh bönéj chajrin... ha Isten akarja, jövöre már igazán szabadok les-zünk, ha lerázzuk magunkról az anyagiasság, a materalizmus szolgajármát, az álkultura imádatát, amely Hitler kulturbesúitát termelte és száz százalé-kos zsidók leszünk, sőt nemcsak jövöre, hanem már ma is itt lehet a megváltás, ha Isten szavára hall-galunk. Hájom, im bekolo tismuim...

(Dr F. S.)

FELHIVJUK ELŐFIZETŐINKET, különö-sen azokat, kiket inkasszánsainknak nem áll módjukban felkeresni, hogy hátralékos előfize-tési díjaikat számunkra haladéktalanul bekü-ldeni sziveskedjenek. Kérjük olvasóinkat, hogy nehéz munkánkban támogassanak bennünket, hogy lapunkat akadálytalanul küldhessük a jö-vőben is címükre. A "NÉPÜNK" kiadóhivatala.

עכט פראנק-קאפפעצוואטק

כשר של פסח

ערציגט אונטער-אבערויפויכט זיינער עהווירדען דעס העררן

אבערראבנינערס מאיר שפיטץ פאן ביסטריצא

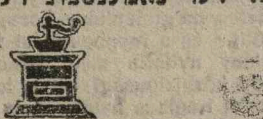
אונד שטרענגער אופויכט פאן דעססען פראממען פערטרויענסמעננערן ווירד בעסטענס עמפפאהלען!

דיע קעננצייכען זינד:

העכשערשליפע מיט זיעגעל

אונד אונטערשריפט דעס העררן אבערראבנינערס.

דיע קאפפעמעיהלע אלס פארניקמארקע אונד דער נאמענסצונ דער פירמא

Heinrich Franch Schme
Soc. Anon. Rom.

București - Braşov

— Egy kikeresztelkedett újbóli megtérése zsidóságához. A kovnói zsidóságot érdekes eset tartja izgalomban. Wacker József, gazdag és előkelő szülőknek egyetlen gyermeke egy szép napon azzal lepte meg a szüleit, hogy se szó se beszéd egyszerre kitért és megkeresztelése Kovnó főtemplomában ment végbe nagy pompával. A kereszteleés után elvitték Krelinnen városába a kolostorba, ahol noviciusnak felvették és papi pályára előkészítették. Szüleinek természetesen mindez nagy fájdalmat okozott és apja elkeseredésében elhatározta, ha török, ha szakad, beszélnie kell a fiával. Mivelhogy a kolostorba be nem engedték, a szó szoros értelmében ott áll a kapunál éjjel nappal majdnem egy hélig, amíg végre sikerült a fiával beszédbe elegyedni, akit novicius társával kiengedtek sétára. Az apa oly szívhez szólóan beszélt egyetlen fiához, elmondta neki az anyának rettenetes fájdalmát, amely egész bizonyára sirba fogja dönteni, olyannyira, hogy a fiu megígérte, hogy visszatér a zsidósághoz, ha csak meg tud menekülni a kolostorból. Egynéhány nap múlva tényleg bekopogtatott a szülői házba a könnyelmű fiu, rongyosan, fáradtan, mivelhogy kiosont a kolostorból egy fillér pénz nélkül és mert félnie kellett az üldözletéstől, nem is mert senkit megszólítani segélyért. Hazatérve az előírt módon vezekelt, kijelentette, hogy megbánta tettét és újra zsidó akar lenni. A visszatérés alkalmából szülei az egész község részére ünnepélyes lakomát rendeztek. A kovnói papság azonban nem akarta tudomásul venni a visszatérést és a rendőrség utján vissza akarta vitetni a fiut a kolostorba. Mivel a rendőrség nem volt hajlandó erőszakot alkalmazni, hivatkozva arra, hogy a litvániai törvény szerint az ember akár huszszor is megváltoztathatja a vallását és ebbe senki nem szólhat bele, a kovnói apát a bíróságnál beperelte a fiut és most érdeklődéssel várják: mi lesz a bíróság döntése?

— Zsidó nőegylet alakult Tenkén. Vasárnap este tartotta meg a tenkei és környéki zsidóság Chewra-Kadisája chewra-szüde estélyét. Az estély a templomban kezdődött, ahol Friedmann főrabbi könnyekig ható szép beszédben emlékezett meg az év folyamán elhalt nagyjairól és a községben elhunytakról az utóbbi évben. Majd ezután átvonult a közönség az iskolaterembe, amely ez alkalomból át lett alakítva és ahol 100 fehér terített asztal várta a vendégeket. Timár Emil, Chevragábe megnyitó szavai után kezdődött a vasóra, majd Friedmann főrabbi méltatta a nap jelentőségét, és indítványozta a Zsidónőegylet megalakulását, ezután Weisz Izidor hitk. elnök üdvözölte a hitk. nevében a megjelenteket, helyeselve és üdvözölve az eszmét, hogy Tenkén Zsidónőegylet alakítsanak, kérte a megjelent hölgyeket, hogy támogassák az eszmét és alakítsák is meg a Zsidó Nőegyletet. Markovics Andor hitk. elnök méltatta a Nőegylet hivatását, azután körivet bocsátott közre, melynek az est keretében szép eredménye is volt, mert 30 alapító és ugyannyi pártoló tag kötelezőleg aláírta az ívet. A hölgyek elhatározták a nőegylet megalakulását, majd Weinberger Géza és Held Jakab üdvözölték a már megalakuló Zsidó Nőegyletet. A hölgyek közül Friedmann főrabbiné és Weisz Izidorné válaszoltak az elhangzott beszédekre. Friedmann főrabbi és Timár Emil záróbeszéde után mindenki egy szép este emlékével távozott.

— Ráv Zwebner Csehszlovákiában. 3 hete tartózkodik a világhírű mizrachista vezér és palesztinai rabbi Csehszlovákiában, hogy egyrészt a mozgalmat erősítse másrészt pénzt gyűjtson a Keren Erec Jisrael részére. Előadásai, melyek mind magas színvonalúak és nagy közönséggel vonzanak a legnagyobb erkölcsi és anyagi siker jegyében folynak le. Különösen eredményesek voltak látogatásai Pozsonyban, Brünnben, Érsekújváron és Kassán.

— A hatóságokat vádolják a Wádi-Chaveretben történt incidensért. Tel-Aviv. Azok a véres zavargások, melyek a Wádi Chaveret földjén játszódtak le és József Benjámin halálával végződtek, arra készítette a felelős hatóságokat, hogy lépéseket tegyenek a közbiztonság megszilárdítása érdekében. A Tul Keremi kerületi kormányzó meghívására az elmúlt héten megjelentek a környéki zsidó telepek kiküldöttjei és a megbeszélést Hilmi Huszeini rendőrkapitány nyitotta meg. Ismerlette a kerületben uralkodó közbiztonsági állapotokat. Megemlékezett Benjámin tragikus haláláról és bejelentette, hogy a kormány óhaja, hogy a kerületben csend és közbiztonság uralkodjék. — Az összes koloniák és a KKL jelenlegi képviselői Usziskin és Weitz kijelentették, hogy egyedül a hatóságok felelősek az eseményekért és az országban a közbiztonságért. A kormánynak meg kell adnia a lehetőséget a koloniatnak fejlődésére.

Iskolások a fronton...

Ugy 1916-ban történt, hogy Németország mozgósította a középiskolák felsőbb osztályait is.

Még kevés ember halt meg a frontokon. Még kevés vér folyt. Kellett az utánpótlás...

És jöttek az iskolások...

Jöttek meghalni a hazáért...

Most is történt valami hasonló.

De csak hasonló!

Hasonló, ha nem is ugyan az...

Erez Jisraelben munkáshiány van...

Igen. Ezt senkisem hitte volna.

Hisz sokan még azt sem hitték, hogy tényleg létezik egy Palesztina...

Hát még, hogy hittek volna abban, hogy zsidók építeni fognak.

Hogy falvak tognak épülni zsidók által zsidóknak, melyek virágozni fognak.

Igen virágozni...

Éppen erről van szó...

Mert ugyanakkor, mikor a dollár reccog, a márka ropog és mindenhol munkanélküliség van, akkor itt Erez Jisraelben munkás hiány van!

A paraszt-szövetség az iskolákhoz fordult, hogy Peszách utáni néhány hétre adjanak szabadságot a hetedikeseknek és nyolcadikosoknak.

Hogy dolgozhassanak a falvakban...

Egyes igazgatók vonakodtak a kérésnek eleget tenni.

És a diákok fellázadtak.

Ók, dolgozni akarnak...

Építeni...

És nem rombolni, mint oly sok helyen a diákok...

És az autók elindultak, hogy kivigyék a „tizenhatévesek” menetszázadait a frontra...

A falkakba...

Dolgozni...

Egész Peszách utáni...

A tizenhatévesek már dolgoznak.

De még kellene sok tizenhatéves a frontra...

Mert kevesen vannak...

Mert még mindég munkás hiány van Erez Jisraelben...

A „tizenhatévesek” már kint vannak a frontra...

Már harcolnak a hazáért!

Már építik a hazát!...

„Iskolások a fronton”.

Tel Aviv. n... y.

— Zsidók bojkottja Csehszlovákiában a német áruk ellen. Az a harc, amelyet a „Népünk” már hetekkel ezelőtt megindított a német áruk bojkottolásáért, azt most az itteni zsidó szervezetek is magukévá tették és karöltve a világ zsidóságával bojkottot hirdetnek a német árukra. Önerzetes kiáltvánnyal fordulnak az itteni zsidósághoz, hogy ne tőrjék német testvéreink megsemmisítését, ragadják meg ezt a fegyvert, mellyel rendelkeznek és utasítsák vissza a német árukat. Popkarpatska Rusban a Zsidó Néplap vezércikkben foglalja össze a bojkott jogosságával és feltétlen keresztülvitelét követeli. A felhívásnak már is mutatkozik az eredménye, mert a ruszinszkói zsidó gyógszerek elhatározták, hogy mindaddig nem rendelnek és nem árusítanak német gyógyszer, míg Németországban a zsidóüldözést tart. (F.)

— Revizionista Unió megalakulása Kassán. Régóta dul a harc itt is a Cionisták között hogy mily módon juttassák előre a palesztinai munkát. Vannak sokan, akik sehogyan sincsenek megelégedve a lassu tempóval, mellyel a munka halad és az irányzattal, mely túri a balféltolódást és ezáltal elveszti népszerűségét és a kontaktust a nagy tömeggel. Ezek most dr. Gottszmann összehívására megalakították a Revizionista Unió helyi csoportját, melyhez a Brit Trumpeldor is bejelentette csatlakozását. Dr. Komlós orvos a Mizrach nevében üdvözölte a megjelenteket, majd a vezetőség megválasztására került a sor. Elnöke lett: dr. Löwy József, alelnök: dr. Gottszmann, titkár: Pollák Endre és Schütz Oszkár.

— Munkáshiány Erec Jisraelben. Telaviv. Amíg az egész világon óriási munkanélküliség uralkodik, addig Erec Jisraelben munkás hiány van. A Telaviv környéki koloniák állandóan újabb munkások kiküldését kérik a munkásszervezetektől. A parasztok szövetsége kéréssel fordult az összes cionista iskolákhoz, hogy Peszách utáni néhány hétre adjanak szabadságot a felsőbb osztályú növendékeknek, hogy kimehessenek dolgozni a koloniákra. A jeruzsálemi héber gimnáziumból 36 diák utazott már ki munkára tanárokkal együtt. A tanítóképzezőből negyven diák és nagyon sok jesiva bachur is. Telavivból a „Balfour” gimnázium növendékei Herzlián és Raánanon lettek elhelyezve, míg a „Herzl” gimnázium száz növendéke Rechobothba lett munkába állítva. A „Nordia” gimnázium negyven növendéke Nesz Ciona és a Kereskedelmi iskola tanítványai Rischon-Lecionban dolgoznak. A Tachkemoni növendékei Kfar Szabán, Petach Tikván és Rechobothban lettek vallásos kibbucoknál elhelyezve. Jeruzsálemből nemcsak jesiva bachurok, hanem keresetnélküli kolezsidók is beálltak a koloniákra dolgozni. Több rabbi gyűlést tartott, melyen elhatározták, hogy az összes keresetnélküli vallásos zsidókat leküldik a koloniákra dolgozni.

Ha a „NÉPUNK”-et olvasod, jusszon eszedbe az előfizetési díj is!

TAVASZI

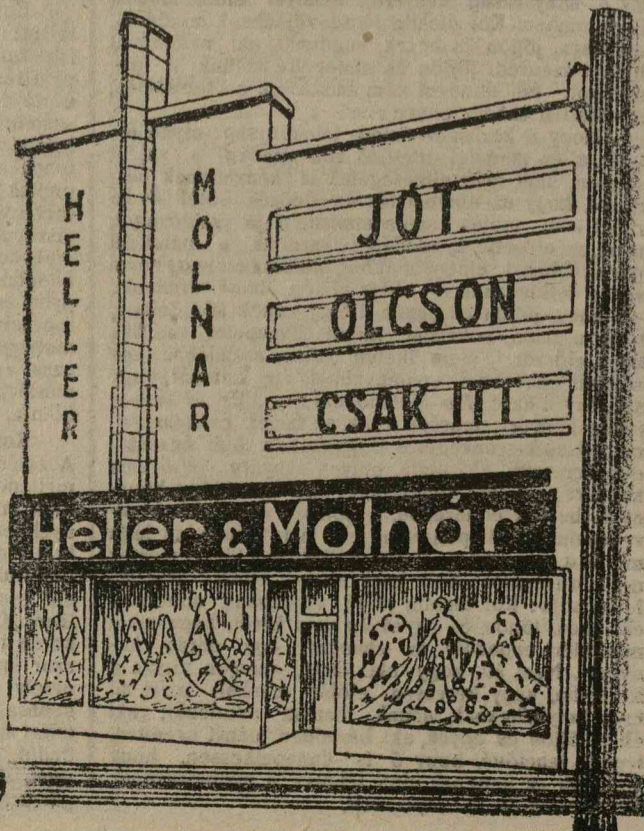
kabát-kosztüm és ruhaszöveteinket

divatos modern szövések és színek, gazdag választék és természetesen a nálunk szokásos **olcsó árak** teszik közkedvelté,

Cluj-Kolozsvár

Calea Regale Ferdinand

15

Legujabb!

1933 tavaszi „CARMEN”

Legujabb!

cipőmodellek megérkeztek

Női, férfi, gyermekcipők, szenzációs árak, nagy választékban!

Kizárólagos egyedárusítás:

NIMBERGER ERNŐ

Telefon 13.

CLUJ, Piața Unirii 28 (Hotel Central)
Vidéki rendeléseket postán utánvétellel eszkozlünk

Telefon 13.

Peszach a szamaritanusoknál

Írta: WIEDER M.

Erec Jisrael horizontján tüzvörös hajnalban emelkedik a forróságú niszani napkorong. A harmatos fű- és földszag, valamint a tenger felől lehelő sós szellő kedvet és vidámságot önt a szamaritanusok áldozati ünnepéhez Schembe kiránduló csoportunkba. Lendületes chalucnótaszó mellett indulunk Chederahból keletnek, hegyenvölgyön, primitív arab falvakon keresztül. „Saidi” köszönnek utközben a barátságosabb indulatu fellahok, utirányunk felől érdeklődnek, de kételkedve fogadják válaszukat, jóltudván, hogy „Nablus” a legféltetlenebb arab nacionalisták tüzfészké; türelmetlenségüknek nem egy európai esett már áldozatul. A fenyesektől övezett „Somron”-ban csobogó patakánál kissé megpihenünk és felüdülve legeltetjük szemünket a lábunk előtt elterülő bibliai hangulatu szép völgyön. Majd arab vezetők néhány piaszterért a közeli hippodrom oszlopmaradványait és az Achab és Izebel kastélyának helyén épült templomot mutogatják nekünk.

Megújított erővel kellemesen folytatjuk utunkat paradicsomi szépségben váltakozó patakok, vizesékek, dus kertészetek vidékén Schemig.

Izgalommal telve lépünk a legrégebb zsidó város területére. Gyönyörű fügefafa liget ragadja meg először figyelmünket. Néhány hasonló járásban levő chaluc-csapatral összeverődve a Garizim hegy lábához érünk, melyet a homályban kövek között botorkálva mászunk meg. A hegy oldalán 2 hosszú sorban sátrak állanak, a szamaritanusok lakóhelyei. Az egyik pazarabb sátor bejáratánál arabosan keresztberakott lábakkal gyékényen ülő 35—40 év körüli, előkelő benyomást tevő, szakállas férfiú öltik szemünkbe. Valamely keleteurópai chaszid papi család szep sarjának tartanád. Közlebb lépünk és benne a főpap fiát ismerjük meg, ki egyben jogutódja is. Előzékenyen áll rendelkezésünkre. Nagy műveltségű embernek nyilatkozik meg, nem csupán a héber és arab, hanem az európai különböző tudományok területén is. Tőle tudjuk meg, hogy a nem több mint 220—250 lelket számláló „somrim”, kik magukat a mózesi tan hivatott őrzőinek tekintik, míg a templompusztulás után keletkezett talmudot szigorúan elvetik, nagyobbrészt Schemben, de Jaffában, Safedben is laknak, ipart kereskedelmet űzve az országban. Niszán havában összegyűlnek a Garizim hegyén és tétlenül élve sátraikban várnak husvét előnapjára, hogy Istennek áldozhassák — ősi szokás szerint — a 7 fehér áldozati bárányt. Örömmel halljuk, hogy Schemben a cionista organizáció Erdélyből származó tanító vezetése alatt héber iskolát tart fenn a szamaritanusok részére; pionirmunka, mely arra hivatott, hogy a zsidó faj ezen rég leszakadt ágát az új renaissance-ba olvassza. Sokáig élveznénk még a kellemes pap beszédét, de késő van. Elül a zaj. Meghuzódunk egy sátorban nyugodni.

Éjfél után nagy zsirovj ébreszt fel álunkból. Kitekintünk és — nem kis csodálkozásunkra — egy patriarkális kinézésű ősz embert veszünk észre az artikulálan lármát csapó szamaritanus törzs között. Egy ifju

somri magyarázata alapján a főpapot ismerjük meg benne, (a szamaritanusok eme veterán papja néhány hónapja meghalt és állását fiatalabb unokaöccsével töltötték be), kinek balján az ősi tóra tekercs, jobbában bottal hadonász. Ősi ritus szerint ugyanis husvét előéjjelen a pap ostorozza a bűnös népet, hogy megtérjen és a törát csókolva engesztelődést nyerjen. Néhány kellemetlen festi „tapasztalat” árán sikerül a bűnbánatot „kikerülnünk”. Soká tart, míg az incidens elül.

A derengő világosságban mindjobban kiélesednek a remek panorámát mutató környék konturjai. Minden rög itt Izrael sok ezeréves történelmét idézi meghatóan eszünkbe. Ime a Garizim és Ebal közötti völgy, melyben Mózes összegyűlt népe előtt törvényei betartására a két hegyet — egyet mint az áldás, másikat mint az átok szimbolumát — tanukként felhívta. A hegy ormán régi római templom óriási kőromjai bizonyítják a hosszú idegen uralom kezdetét.

Miközben e terepszemlét végezzük, autók és szamarak mind újabb és újabb vendégeket szállítanak fel, amerikai turisták, arab notabilitások és vásári kereskedők vegyesen láthatók. Egy csapat angol katonaság érkezik fölényes menetelésben a rend fenntartására, melyet hódolatteljesen fogad a vendéglátó főpap. A megnövekedő és zajongó, farka tömeg bucsujárás benyomását kelti. Izléstelenül kiöklözött cafrangos szamaritanus gyerekek hancuroznak, vagy apjukat kísérik, kik a mai bójtöt előírásosan betartják. Egy egy szabadon legelő és sorsát nem sejtő áldozati bárány a tömeg közzé vegyül.

Vakítóan tűz le már a nap, amidőn az előkészületeket megteszik: fehér gyolcsba öltözött legények rendezik az oltárt, élesztetik a tüzet a közeli gödörben, hozzák a

nyársakat és a szent sátorba terelik a hét fehér bárányt.

Az oltár körül lassanként, cikuzsi látványhoz hasonlóan, helyet foglalnak a vendégek, amerikaiak kodakjaik és messzelátóikkal, arab efendik és suhancok, zsidó chalucok és angol tisztviselők egymás mellett, vegyesen. Dél felé fehérbe öltözött jelennek a törzs férfiai. A főpap vezénylete és segédlete mellett állandóan monoton imájukat mormolva végzik néhányan az oltár körül a bárányok leölését. A kiömlő vér egy-egy cseppjével a törzs legifjabb gyermekét megfecskenedik, a bélrészeket liszttel meghintve, az oltáron égetik.

Kiállhatatlan szag terjeng a levegőben, melynek kellemetlenségét a gödörben égő tűz és a nap heve fokozza.

Eltelik néhány óra, míg a „szent véres” munka befejeződik; a nyársra huzott húst az agyaggal betapasztott forró gödörbe helyezik. Este a gondosan kiszedett húst a törzs családjai között — tagjaik arányszáma szerint — osztják fel nem kis civakodás közepette.

Az áldozati vacsora otthoni elfogyasztása után, mely alkalommal a megmaradt csontokat másnap elégetés céljából gondosan összegyűjtik még csak a „Hagadah” ceremóniája marad hátra.

Ismét ünneplőbe öltözött, bottal kezükben, az egyiptomi kivándorlást jelképezve, egymásután előkerülnek a somrik és a szent sátorban a főpap köré telepedve hallgatják a nekünk idegen szíriai nyelven előadott regét.

Szívélyesen bucsut veszünk a törzstől és nyugovóra térünk.

Másnap egy palesztinai élménnyel gazdagabban indulunk vissza nyugat felé, haza.

— Terjesszék és szerezzék előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a »Népünk«-nek. A »Népünk«-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.

A „LINOLEUM”**Szőnyeg áruházban****Str. Regele Ferdinand 3.**

(Heyman-szinkör bejáratánál)

a most újból leszállított árak mellett **hatalman olcsón** vásárolhat a legmodernebb és legjobb minőségű **linoleumot, futó- és ebédítő-szőnyeget, viaszos és bőrvásznat, hencser-terítőt, butor-szövetet, matrác-grádlit, stb.**

Óriási választék! Gyári lerakat!**Fő-üzlet: ORADEA, Nicolae Iorga (Zöldfa-u.) Fiók üzlet: SATU-MARE, Városi térpalota****STOLLWERCK**

sel peszach של פסח csokoládé az erdélyi orthodox izraelita központi iroda elnökének, WEZEL A. főrabbinak közvetlen felügyelete alatt gyártva, kapható minden fűszer- és csemege üzletben.

Stollwerck Testvérek r.-t.

Braşov.

– Kiutasították az eperjesi főrabbit. 1928-ban került az eperjesi orth. hitközség élére mint főrabbi M. Ch. Lan. Akkoriban egyhangulag választották meg és iktatták nagy ünnepek közepette főrabbinak. Alig 3 évi működés után, már egy évvel ezelőtt, megkapta a végzést, hogy családjával együtt kitilják a köztársaság területéről. Letelepése után simán ment az ideiglenes tartózkodási engedély megszerzése, csupán azt kívánták, hogy azt évről évre meg kell újítani. Három éven keresztül nem volt semmi baj a megújítással, míg nem tavaly a hitközségi választásokkal kapcsolatosan egy rabbiellenes párt alakult, mely minden eszközt megragadott, hogy a rabbit lehetetlenné tegye. Egyik felfelentést a másik után küldte úgy az országos, mint a helyi hatóságokhoz, melyben a rabbit derúnciálta. Névtelen felfelentésükben azzal vádolták, hogy politikával foglalkozik, hogy a köztársasági elnök szobrának leleplezésekor nem jelent meg az ünnepeken. Nem átalották a mászerolók azzal is megvádolni, hogy kémszolgálatot teljesít. Ilyen aljas fegyverekkel szemben hiábavaló volt a hitközségnek minden deputációzása, dacára a valótlán állításoknak, a főrabbinak március 24-én rendőrségi asszisztencia mellett, a hitközség nagyszámu tagjainak részvéte mellett, el kellett hagynia Eperjest és a köztársaság területét.

– Ártalmatlanná tették a karbini fehér-orosz rablóbandát. Karbin. Több ízben beszámoltunk már a karbini zsidóság kétségbeesztő gazdasági és politikai helyzetéről és megemlékeztünk azon fehér-orosz rablóbandák garázdálkodásairól is, amelyek különösképpen a zsidó lakosságot terrorizálták, abban a hiszemben, hogy így megmenekülnek a hatóságok büntetése elől. Amint most Karbinból jelentik, valóságos revolverharcközben a rendőrségnek sikerült a fehér-orosz rablóbanda tagjait ártalmatlanná tenni. A harc közben Ataman Waliewski a banda feje és társa Mandrik, súlyos sérüléseik következtében meghaltak. A rablóbanda legutolsó áldozata a karbini zsidó hitközség elnöke, Alter Jecheskiel volt, akit a társaság elrabolt és halálra kinezott. Jichak Scheril zsidó fiatalembernek, hatalmas váltságdíj fejében sikerült megszabadulnia a karmaikból, de még ma is súlyos betegen nyomja az ágyat kínzásainak következtében. Megállapítást nyert, hogy a banda legujabban Rabbiner Kisilow karbini főrabbit szemelte ki áldozatul, akit csak igen magas váltságdíj ellenében bocsájtottak volna szabadon. Waliewski a cári időkben kozákkapitány volt és a zsidó lakosság körében rettegett volt a neve. Halála és bandájának ártalmatlanná tétele megnyugvást kellett a karbini zsidóság között.

– Mizrachi és Mizrachi Zeiré konferencia lesz május 14-én Kassán, melyre nemcsak az összes csehszlovákiai ilyenmü egyesületek, hanem a külföldiek is egymásután jelentik be részvételüket.

Goldmann Bernát

orth. kóser vendéglője
Prága
II. Truhlarska 10 II. emelet.

A legnevesebb szlovákiai orth. rabbi hechserével

בשר של פסח
faj-ésasztali borok
olcsón kaphatók

ORADEA,
Szacsavay-u. 2. sz. alatti borpincében.

– Avigdor Hameiri szlovenszkói körútja. A nagy héber író és költő Szlovenszko nagyobb városaiban hetek óta tartja kultúrelőadásait a zsidóság égető problémáiról és Palesztináról. Jellemző a költő népszerűségére, hogy egyedül Kassán 4 héten belül harmadszor tartott előadást és mindannyiszor nagyszámu közönség előtt.

– Az amerikai bankkrízis súlyos kihatásai Palesztinára. Jeruzsálemből jelentik: Több száz amerikai turista, akik ezidőszert Palesztinában tartózkodnak, igen kínos helyzetbe kerültek az amerikai bankkrízis kitörése kapcsán. A dollár rohamos árfolyamesése következtében nincsen Palesztinában egyetlen bank sem, amely hajlandó volna a turisták dollár-csekkjeit bármilyen árfolyamon is beváltani. Nincs ugyanis lehetőség arra, hogy a csekket az amerikai bankok visszaváltsák, minthogy életbelépett a deviza korlátozás és nem szabad az országból dollárt kivinni. Szakértő cionista körök attól is tartanak, hogy a palesztinai kolonizációt is károsan fogja befolyásolni az amerikai finánc-krízis, mint-hogy azok a közép és kistőkések, akik már ultra készen állottak a palesztinai bevándorlásra, most szintén akadályozva lesznek a kivándorlásban — az életbelépett valutakorlátozások miatt. — Hivatalos statisztikák szerint 1932-nek nyarán 3313 amerikai polgár tartózkodott Palesztinában, amelynek legnagyobb része zsidó volt. Ez a szám időközben lényegesen emelkedett.

Takarításra

festék, lack- és kefeárut
valamint a világhírű „Express”
poloskairtót és „Express”
Magasfényt, mely butorát
ujjára varázsolja; legolcsóbban csak
STERN.S.ENDRE

kefegyáros és festéknagy-
kereskedőnél szeresheti be
ORADEA

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10
Telefon 378 Telefon 378

Szövet különlegességeink elismerten a legjobbak legolcsóbbak !!

Szolid kiszolgálás!

Engross
Endetail
Havas & Grünfeld
posztó és bélésszövet
gyári lerakata
ORADEA,

Str. Avram Iancu (Kossuth-utca 8.)

FERRUM
VASÜZLET
átköltözött

február elsején a KUGLER &
ANDRÉNYI-palotába,

Oradea, Piața Mihai Viteazul 4/a

Átköltözés folytán visszamaradt
áruinkat olcsón kiárusítjuk.

„FERRUM”
Vaskereskedelmi R. T.
Telefon: 9-73

Gyári lerakatok!

„Engbert” autógummi gyári lerakata
Szombaton zárva!

– A nagykarolyi Mizrachi nagyszabású est keretében búcsúztatta el a hachsarára induló chalucokat. Az estélyt Spitz Miklós, a szervezett elnöke nyitotta meg, majd Löwy Lajos és Klein Zoltán dialóggal, Fogel Armin szavallatával, Steinberg Jenő énekszámaival aratott nagy sikert. Ezután Spitz Miklós, a Mizrachi ifjúság, Zuzmann József a Ceiré, Goldfarb Éva, Morgenstern Irén a Ceiroth, Klein Zoltán a Bné Akiba nevében búcsúztatta a chalucokat, akiknek nevében Spiegel Juda és Schwartz Ferenc válaszoltak és fogadalmat tettek az odaadó munkára. Dr. Rosenstock ezután héber és jiddis beszédben méltatta purim jelentőségét, majd Tisbi Illés, a fiatal zsidó költő vázolja a zsidóság helyzetét és a hachsarára induló chalucokkal maga is búcsuzik, miután a közeli napokban Palesztinába költözik. A nívós estély a Hatikvah hangjaival ért véget.

– Leugrott az emeletről. Neivalder Adolf miszlókai (Slovensko) vendéglős leugrott a kassai pénzügyi palota második emeletéről, miután hasztalan kérte a reá kimért adóbüntetés elengedését.

– Zsidó Országos Önszegélyző Egyesület alakult Kassán. Németországban és Lengyelországban — mint tudvalevő — kb. 700 oly Gmitol Cheszed-egylet működik mely kamatmentes kisebb nagyobb kölcsönöket folyósít az arra rászoruló kereskedőknek és iparosoknak. Az amerikai Joint is szívesen pártolja ezen egyesületeket és anyagilag segíti működésükben. A mostani gazdasági krízis különösen aktuálissá teszi az ily altruisztikus intézmények létesítését és ez adta meg a kassai hitközségnek az iniciatívát ily egylet megalakítására. Zsufoolóság megtelt a hitközség tanácssterme mindkét hitközségbeli tagokkal és ott láttuk színe-javát a kassai zsidóságnak. Elsőnek dr. Singer vázolta az összejövetel célját. Utána Guttman Mór hitk. elnök szíveshöz szólóan ecsetelte a nyomort, melybe a kassai zsidóság jutott és Feldmann Jenő a Chewra Kadisa elnöke megindultan kéri a tagokat minél számosabb csatlakozásra, majd bejelenti odaadó, hű munkásságukat a Chewra részéről. Egymásután szólottak fel Maczterné a nőegyletek részéről, Welsz Ernő a Bikur Cholim, Weisenberg a kereskedők és Singer a Poalé Zedek iparoskör nevében, Goldstein S. referádája és az alapszabályok felolvasása után megválasztották az ideiglenes vezetőséget.

– Frank Arkright: A technokrácia ABC-je. Miért van e könyvnek ily nagy sikere? Mert a technokrácia harcossal, élükön könyvünk szerzőjével, nemcsak ígérk a jobb, szebb, boldogabb kiegyensúlyozott jövőt, hanem pontos számításokkal, alapos okfejtéssel és példákkel bizonyítják, hogy a technokrácia nem délibáb, hanem józan valóság, melynek elérése nem a távoli jövő lehetősége, hanem kezünk között van. Az ember abból él, amit munkának neveznek. Ezért az aranyra alapított pénzrendszer helyett az értékálló energia-pénzt óhajlják a technokraták bevezetni. Ennek folytán természetszerűleg mindig annyi pénz foroghatna a világban, mint amennyi energiát a világ a technikai gépek erejével termelne. Így a technikai erők által előállított javak az egész emberiség javulásáért és nem hanyatlásáért szolgálnak. A technokraták a fogyasztást arányba akarják hozni a termeléssel. Meg akarják rövidíteni a munkaidőt és ezzel egy csapással kiküszöbölni a munkanélküliséget. A technokrácia ABC-je roppant érdekes, színes, könnyen érthető, egyszerű stílusban, a technikai és gazdasági fejlődés érdemeit és hibáit, a pénz eddigi szerepét mérlegelve megadja a bázisát annak, hogyan kell a terfgazdálkodás alapján a leg-gazdaságosabb munkával annyit termelni, amennyiből az egész emberiség minden szükségletét egyenletesen ellátni és kielégíteni lehetne, hogy ily módon mindenkinek nyugalma és jóléte biztosított. Ára 2 pengő, Rózsavölgyi és Társa kiadása Budapest.

– A galantai és chuszi talmudisták, Duschinsky huszti főrabbi volt tanítványai, az elmúlt héten Pozsonyban tartották meg szervező nagygyűléstüket. A gyűlésen Arnold Kämpfner, Efraim Kaiser és Juda Grünwald elnökök. A Duschinsky főrabbi tanítványai legutóbbi ülésüket április 4-én tartották meg.

Peszáchi só!

kapható

Schwartz Hermannál
Oradea, Nagypiac-tér, Torna-ucca sarok

Megérkeztek
a legujabb modelű
női kalapok a

REGIN
KALAPSZALONBA,
Bazár-épület. (Japport cukrászda
mellett.)

Egyébről sem beszélnek a városban!

mint, hogy a

GRAND MAGASIN PARIS

volt Glücksmann-cég Oradea, Szent László-tér kirakatai milyen szenzációsan olcsó és szép divatu cikkekkel van felszerelve. Bevásárlása előtt saját érdekében cselekszik, ha fent nevezett céget felkeresi, ahol vételkötelezettség nélkül meggyőződhet, hogy csakis ez ma a legelőnyösebb bevásárlási forrás.

A zsidók Franciaországban

— Zsidó műemlékek a Musée de Cluny-ben —

Írta: KAUFTHEIL ERNŐ.

I.

A zsidó régiségek utáni tudományos kutatás még mindig nem terjeszkedik ki oly nagy mértékben, mint ahogy azt népünk és kulturánk évezredes történetére való tekintettel is megérdemelné. Népünk története egy darab kultúrtörténet, mely több figyelmet érdemelne a kutatók részéről. Franciaországban igen sok felfedeztetlen értékre bukkan-nának az archeológusok, ha alaposan a kutatáshoz fogódnának. Hiteles történeti kultúráknak vannak arról, hogy a zsidók már a ker. időszámítás utáni negyedik században Francia- és Németországban éltek, aránylag nagyon jó dolguk volt, mert csekély megszorítással ugyanazokat a jogokat élveztek, mint a többi polgárok és teljes vallásszabadság uralkodott. Ez a helyzete a zsidóknak nem változik a burgundi és frank uralom alatt sem. Még a merovingok alatt is mentesek maradtak a vakbuzgóságtól, de már az egyház befolyásának nem tudnak teljesen ellentállni.

Nagy Károly miután legyőzte az arabokat, longobárdokat, szászokat és avarokat, császárrá lesz koronázva a pápa által. Az ő uralkodása alatt már számos zsidó él az országban és jelentőségük állandóan nő. A kereskedelem csaknem teljesen az ő kezükben van és mivel a keresztény egyház a hivatást a pénzügyektől eltiltotta, ezt a foglalkozási ágat is ők kultiválják. Hadmentességet is élveztek (bár ez megalázó szempont miatt történt), ami által teljesen hivatásuknak élhettek.

I. Lajos — kit vallásossága miatt a történelem „Jámbor” (le Débonnaire) epitetonnal látott el — uralkodása alatt sem korlátozták őket foglalkozásukban, csupán valamivel magasabb adót róttak ki rájuk (akárcsak ma) mint a keresztényekre. A császár a zsidó kiváltságok megővését a „magister Judacorum”-ra bízta: A különböző vallások híveinek egymással való sűrű érintkezése őszinte baráti kötetelést létesített egymás között. A császári udvar is Judith császárnéval az élén, értékes kegyeivel ajándékozta meg a zsidókat, ami arra készítette az ezen megbotránkozó Agobard lyoni püspököt, hogy híveit a zsidókkal való bizalmas érintkezéstől eltiltsa. A püspök a zsidóknak nyújtott oltalom miatt a császárnét is támogatta, sőt a császár fiait az atyjuk elleni felkelésben is támogatta, azonban Jámbor Lajos a zsidók iránti kegyét mindvégig megőrizte. A császár halála után az egyház zsidóellenes szelleme kerekedett felül; a lyoni püspök tanítványa Amulo, a „Contra Judaeos” szerzője szorgalmazta a püspökök egyhágyűlésén a zsidók megalázását. Mindent elkövettek, hogy a népből ellenszenvet és gyűlöletet keltsenek a zsidókkal szemben. Az évtizedes izgatást véres jelenetek (Béziers, Toulouse) követték.

A X-ik században Capet Hugó foglalja el a francia trónt és így megalapítja a „Capetingek” uralmának. A rágalmak ellen az első Capetingek nem igen tudták a zsidókat megvédeni. Alduin püspök 1010-ben Limogesben az elmérgesített hangulat következtében kijelentette, hogy vagy kikeresztelkednek, vagy száműzve lesznek. A zsidók nagy része más városba menekült, részben önkézzükkel vellek véget életüknek és jelentéktelen számban elhagyták hitüket; — ez utóbbi a keresztény teológusok és zsidók közötti hitvitáknak volt szomorú eredménye, a Capetingek uralma (978—1328) somoru fejezetét képezik a franciaországi zsidóknak. Erre az időre esnek a kereszties hadjáratok, melyek mindenütt sok ártatlan zsidó áldozatot követeltek. Az első kereszties hadjáratban a franciák Douillon Gottfried (1096) vezetése alatt vettek részt. A kölni és mainzi zsidók 500—500 márka ezüst árán egyelőre kegyelmet kaptak, de Metzben és Speyerben már áldozatokat követelt. Worms zsidóságát embertelen kegyellenséggel teljesen kiirtották. A fekete május 18 án (1096) nyolcszázán vérezték el, házait kifosztották, sokat élve temettek el. Csak azok

menekülhettek meg, akik erőszakkal megkeresztellettek, vagy pedig a püspök házában nyertek oltalmat, Hasonló sors érte a mainzi és pár nap múlva a kölni zsidókat. A Rajna vidékén több mint négyezren pusztultak el.

VII. Lajos résztvett a II. kereszties hadjáratban, melyben ismét sokat szenvedtek a francia községek zsidói. Különösen a híres talmudiskola Rameru (1147 május 8), melynek iudós vezetője R. Jákob Tám csak szerencsés véletlen folytán menekülhetett meg. A clairvauxi apát nemeslelkű védelmezője volt a zsidóknak.

Az angolországi oroszánsvivü Richárddal együtt II. Fülöp August a harmadik kereszties hadjáratot szervezik meg (1189), mely különösen az angolországi zsidókra nézve volt súlyos kihatással.

IX. Lajos (Saint Louis 1226—70) két kereszties hadjáratot vezet, az elsőt Egyiptomba, a másodikat Tunisba.

A tizennegyedik század óta a zsidók számúve voltak Franciaországból. Csak azok a területeken hagyták meg őket, amelyeket a franciák később meghódítottak. Tehát azokban a tartományokban éltek, amelyeket az angoloktól elvettek, továbbá Elzász és Lotharingiában, Avignonban, mely a forradalomig pápai fennhatóság alá tartozott és — a hatóság hallgatóságos beleegyezésével — Párisban. Spanyolországból is sokan vándoroltak be, helyzetük azonban még a 18. században is nagyon siralmas volt. Még volt állapítva törvény által, hogy hány zsidó lakhat egy helyen. Kereskedelmet a számukra engedélyezett városok területein tul nem üzhettek, Kereszténnyel együtt nem lakhattak, céhekbe fel nem vehették őket és utazás alkalmával minden város kapuja előtt „személyvámot” kellett fizetniük. A személyvám csak 1784-ben a szerencsétlenségű XVI. Lajos által lett beszüntetve. Gróf Mirabeau, a francia forradalom e kiváló alakja 1787-ben leírja a zsidók erényeit és cáfolja az ellenük szórt vádakát, „Mendelsohnról és a politikai reformjáról” irt munkájában. A francia forradalom előtt közvetlenül már beszéltek a zsidók egyenjogúsításáról és a forradalom-után mindjobbban követelték a zsidók politikai — és jogegyenlőségét. Grégoire Henrik katolikus pap az elsők között volt, aki a zsidók jogaiért sikra szállt. Az 1791-iki nemzetgyűlés (szeptemb. 27-én) nehéz küzdelmek után Mirabeau és Grégoire beszédeinek hatása alatt megszavazta a zsidók egyenjogúsítását. Napoleon 1806-ban (május 30-án) dekretumot jelentetett meg, melynek kellemes kihatásai az ország határain tul is érezhetőek voltak. Ezután egybehívott 110 tagból álló testület, mely elé 12 kérdést terjesztett. A vegyes házasságra vonatkozó felelet kivételével Napoleont a válaszok kielégítették. Franciaországban konzisztoriális szervezet létesült, amelynek az a lényege, hogy egyes departementok konzisztóriumai alakulnak, amelynek az élén a rabbi áll. Az egész ország ügyeit párisi székhellyel egy központi konzisztórium intézi, ennek élén áll az országos „Grand rabbin”. A tényleges emancipáció csak 1818-ban következett be, míg a recepciót 1830-ban mondták ki. Azóta az állam tartotta fenn a zsinagógákat és gondoskodott a rabbi és hitközségi tisztviselők ellátásáról. Az 1901-iki törvény szétválasztotta az egyházat az államtól, azóta egyetlen vallás kultuszával sem törődik senki, mindenkinek belső magánügye a valása.

Franciaországban a 19. század óta jó dolga van a zsidóknak, kisebb fellobbanásoktól (Dreyfuspör) eltekintve, csaknem teljesen elfranciásodtak. (Folytatása következik.)

Hirdessen
a „NÉPÜNK”-ben.

— A jótékonyosság vámszedői.

Pozsonyból jelentik: Az utóbbi időben a szloven-szkói hitközségekben számos olyan eset történt, hogy egyes lelkiismeretlen családok kihasználták a hitközség gazdag és adakozó tagjainak jótékony-ságát és hamis igazolványokkal és nyuglakkal nagyobb összegeket vettek fel állítólag közintézmé-nyek céljaira. Gyakran egész jelentős összegeket sikerült a családoknak kiszarolni, amit természetesen a zsidó jótékony és emberbaráti intézmények siny-lettek meg. A pozsonyi ortodox hitközségi iroda az elmúlt héten nagygyűlést hívott össze, amelyen többek között élesen állásfoglaltak a jótékony-sági célokra inkasztáló családok és hamisítók ellen és el-határozták, hogy a jövőben minden inkasztánsít fényképes igazolvánnyal látnak el.

— „Ezek a mi fegyve-reink”! Lübeck.

Még a német képviselőség választások során történt, hogy a lübecki bűnügyi osztály házkutatást tartott a zsinagó-ga épületében. Minden ajtót bezártak és a legkisebb helyet is felkutattak. A rendőrség emberei szerint a házkutatást tiltott fegyverek rejtégetése miatt tartották meg, természetesen teljesen eredménytelenül. Amint azonban a töraszekrényt is felbontot-ták, hogy ott is fegyverek után kutassanak dr Winter főrabbi így szólott hozzájuk: *Ime uraim ezek a mi fegyvereink!* — és a Tórákra mutatott. A rendőrség emberei ek-kor abbahagyták a kutatásokat, de 8 nap mulva ujra rajtaütésszerűen megjelentek a lübecki zsinagógában. Ez alkalommal is mindent feltartak, de a legnagyobb sajnála-tukra, semmit sem találtak.

— A targu-muresi cionista

helyicsoport március 19 én rendkívüli tiszt-ujtó közgyűlést tartott, amelyen a következő veze-tőség lett újraválasztva: Elnök dr Berner Mór, al-elnök Rosenfeld Sándor, főtitkár Sejowitz Béla, pénztárnok Hamlet Jenő, ellenőrök Friedler Izidor, Citrom Izidor, Palesztina-bizottság elnöke Tihanyi Dezső, KKL elnöke Kohn Mártonné, referens Fritsch József, elnöki tanács: Révész Zsigmond, dr Erdélyi Emil, Kovács Áron, dr Rosenfeld Salamon, ifjusági ügyosztály. dr Rosenfeld Salomon, Gruber Sándor. Láng Frigyes, Sejowitz Béla, Weisz Zsigmond. Dr Berner Mór elnök lelkes hangulatban tartotta meg programbeszédét, amelyben egy a vezetés tag-jainak, mint a helyi csoport és ifjusági szervezetek összes tagjainak támogatását kérte a szervezet és alapok megerősítése érdekében lefolytatandó mun-kához.

— Mennyiben igazak a

németországi zsidóüldö-zések!? Berlin.

A német rabbiszö-vetség, a német zsidó polgárok központi szervezete, a cionista szervezet, a zsidó frontarcosok szövetsége és több más né-metországi zsidó szervezet, a zsidó távirati ügynökségen keresztül felhívást intéztek a külföldi zsidósághoz, amelyben megcáfolják azokat a rémhíreket, amelyeket a külföldi sajtó a németországi zsidóüldözésről ír. A német zsidó szervezetek ama véleményük-nek adnak kifejezést, hogy a külföldi sajtó hírei tendenciózusak és azt a célt szolgál-ják, hogy Németország belpolitikájának ár-tsanak. — A német zsidó szervezeteknek ezen felhívása természetesen a nemzetiszoc-iálista terror hatása alatt készült és minden alapot nélkülöz. A Hitler kormány úgy hiszi, hogy kiereszkolt nyilatkozatokon keresztül megtudja akadályozni a viágszerte folyam-atban lévő tiltakozásokat és bojkottakciókat.

— Bojkott a német filmkon-szernek ellen.

Varsóból jelentik: A né-met zsidóság elleni antiszemita kilengések a lengyel zsidóságban a legnagyobb izgalmakat váltot-ták ki. A lengyel zsidóság bojkott-mozgalmát a né-met árukon kívül a német gyártmányú filmek ellen is kiterjesztette és a nagyobb városokban a zsidó ifjuság a mozikat kényszeríti, hogy a német filme-ket a műorról levegyék. Főleg az „UFA” konzernu filmjei azok, amelyek ily módon zsidó centrumok-ban nem jutnak a nyilvánosság elé, de ez érthető is, mivel az „UFA” élén Hugenberg, a hitleristák kereskedelmi minisztere áll. Az elmúlt hétfőn a né-metországi zsidó üldözések ellen nagy demonstrá-ciók voltak és hétfőn délután tiltakozás jeléül egy óráig az összes zsidó üzletek zárva tartottak. Uccai demonstrációkat a kormány nem engedélyezett.

SCHWALB LÁZÁR

cégnél LINOLEUM, viaszkosvászón, szőnyeg, hencsertakaró, matrácgrádli, stb. nagy választékban angró árakban kapható detailban is.

ORADEA, Str. Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 15.

— **Az aradi Zeire Mizrachí** meghívására Arad város zsidó közönségének Ráth Efraim magas színvonalú előadást tartott vasárnap folyó hó március 28-án a Zsidó Kulturházban, a Mizrachí ideológiájáról és célkitűzéséről. Az előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg úgy cionista, mint nemcionista körökben, annál is inkább, mivel a mizrachí ideológiája eddig ismeretlen volt az aradi nagyközönség előtt. A szónok lelkesen fejtegette a zsidó vallás és tradíció szükségességét és jelentőségét a mai modern Palesztina felépítésénél, majd az erdélyi vallásos chaluc-telepek ismertetésére tért át. A közönség lelkesen tapsal honorálta a szónokot. Másnap Ráth Efraim hozzákezdett az aradi chalucakció levezetéséhez, mely szép eredményekkel járt.

— **Ami Franciaországban még lehetséges.** Igen, ami ott még lehetséges, az már nálunk, vagy a művelt nyugat akármely más helyén, már aligha volna az. Az alábbi rövid kis tudósítás mellett minden kommentár felesleges. Nancyban Lebrun köztársasági elnök és De Monzi közoktatásügyi miniszter jelenlétében nagy egyetemi ünnepségek voltak. Az egyetemi ünnepségek után a magas vendégek meglátogatták a zsidó diákokthont is. A zsidó diákokthont igazgatója a látogatás alkalmával feltárta a külföldi zsidó diákok szomorú gazdasági helyzetét, akik a külföldi antiszemitizmus elől menekültek Franciaországba, azonban itt nincs meg a joguk munka vállalására. Az igazgatóság átnyújtotta De Monzi miniszternek a szűkös diákok névsorát, aki a köztársasági elnökhöz közvetítette a zsidó diákok kérését névsoraikkal együtt. Két nappal a látogatás után, már meg is érkezett Nancyban az összes külföldi zsidó diákoknak a „munkajegy”, amely bármily munka betöltésére feljogosítja őket. A miniszter és köztársasági elnök nemes gesztusa igen kedvező feltűnést keltett, minthogy külföldieknek egész Franciaországban tilos munkába állani.

— **A jugoszláv kormány szívesen látja a németországi üldözött zsidókat.** Belgrádból jelentik: A jugoszláv zsidóság képviselői, dr. Alkalay országos grand-rabbi és dr. Popa felkeresték Jevtik külügyminisztert, hogy figyelmét a németországi zsidóság helyzetére felhívják. A miniszter kijelentette, hogy a jugoszláv kormány szívesen látja a németországi zsidókat és Jugoszláviába való bevándorlásuk elé nem gördít akadályokat.

— **150 lengyel szombatista akar kimenni Palesztinába.** Varsó. A varsói Palesztina hivatal közli, hogy az elmúlt héten 150 vidéki szombatista földműves kereste fel az irodát azzal a kérelemmel, hogy tegyék számukra lehetővé a palesztinai kivándorlást. A lengyel szombatisták azt is kijelentették, hogy minden óhajuk az, hogy a szentföldön nyíltan áttérjenek a zsidó hitre.

חשדן כולן Külön osztály

Aszóditól Sas-palota, fűszerárak ajánlata: czeres gyári árban, 1/4 kg, pörkölt kávé 30-35-40 Lei, Reiter csokoládé 10 deka Lei 10, tej-mogyorós 10 deka Lei 14, szilvrium, bor, burgonya liszt, friss jános kenyér. Érkezett új magvas mazsola bor készítéshez.

ASZÓDINÁL Sas-palota

Utazók! Vidékiek!

Ugy étkezhet, mint otthon a

BERKOVITSNÉ

orth. kóser vendéglőben, Oradea Zöldfa-u. 19.
Utazóknak 10% kedvezmény

Hitler

von SAMU KEPES

A nagyváradi zsidó társadalom egyik ismert tekintélyes férfia küldötte be ezt a verset, mely tartalmánál és formai szépségénél fogva érdeklődésre tarthat számot.

*Auf Potsdams stolzen fürstentitze
Versammelt sind die Grössen all'
Mit Adolf Hitler an der Spitze
Sie bilden Deutschlands festen Wall!*

*Sie Alle sind in festes Stimmung,
Um Hindenburg ganz eng geschaart;
Der ganzen Welt sei es nun kund,
Dass Deutschland auf sein Recht beharrt*

*Das alte Reich muss auferstehen,
Im alten Glanz; — allen Moral;
Drum müsset Deutsche einig gehen,
„Heil Hitler!“ tönt es im Choral!*

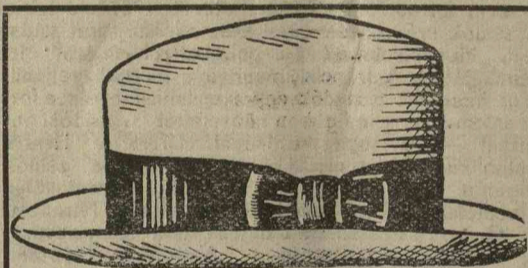
*Der alte Geist soll neu aufleben,
Der Teutonen stolzer Muth.
Europa zitt're und erbebe!
Denn Wotans Volk ergreift die Wuth!*

*„Vernichtet Juden!“ Ist die Parole;
Das „Volk der Denker“ begeistert ruft;
„Befreit von Juden die Heimat Scholle“
„Um rein zu atmen Deutschlands Luft!“*

*Ein frischer Geist des Judenhasses
Befüllt in Deutschland Gross und Klein.
Denn Heil wächst nur der deutschen Rasse
Wenn's deutsche Reich ganz Judenrein*

*Wo ist der Geist der Dichterfürsten?
Wo Goethe's Schiller's freihetsdrang?
Die irren Söhne Deutschlands müssten
Nach Weimar wagen Wahlfartgang.*

*An dieser Stätte, geweihtem Boden
Erstaunt wurden sie gar bald gewahr!
Der alte Geist war hier gestorben.
Der Neue dafür — catastrophal!*

Tavaszi férfi kalapok

nagy választékban és olcsó árban

Heller és Deutsch

kalapgyár lerakatában

Nicolae Iorga 21. (Zöldfa-u.)

Borsalino kalapok nagy választékban

Padlólakkok, poloskairtok, háztartási cikkek

mosó- és pipere-árak, kefe és vegyiárak
legolcsóbb beszerzési forrása!

Pontos figyelmes kiszolgálás! — Szombat és ünnepnapon zárva!

FÜLÖP EDE

ORADEA, Zöldfa ucca 14.

Nagy husvéti vásár!

DEUTSCH K. I. r.-t. cégnél

Oradea, Str. Nicolae Iorga 4.
(Zöldfa ucca)

Mindennemű husvéti üveg- és porcellánára a legjobb minőségben s a legolcsóbb árakban beszerezhető. Alpacca és acél evőeszközök is!

— **Rohamosan növekszik Tel-Aviv zsidó lakossága.** Hivatalos statisztika szerint az elmúlt 10 hónap alatt Tel-Aviv lakosságának száma 46.000-ról 56.000-re emelkedett. A liszta zsidó város új lakói főként Amerikából, Lengyelországból vándoroltak Tel-Avivba, ahol különböző foglalkozási ágakba helyezkedtek el. Az új lakosság-szaporulat kedvezően befolyásolja Tel-Aviv gazdasági helyzetét, mert a bevándorolt zsidóság legnagyobb része kis és közep-nagy tőkékkel rendelkezik.

— **Viharos ülés a varsói hitközségben.** Varsó. Az elmúlt héten a varsói hitközség előljárási ülésén viharos méreteket öltött. Az agudista többség javaslatot nyújtott be, hogy 70.000 Zloty újabb kiadási tételt vegyenek fel az 1933-as költségvetésbe rabbikiadások céljaira. Az ellenzék azonban a legélesebben állást foglalt a költségvetésnek újabb megterhelése ellen, amelyet majdnem kizárta követelt. I. M. Lewin, az agudisták vezére hosszabb beszédben válaszolt az ellenzék felszólalásaira. Végül is szenvedélyes viták és felszólalások után 23 szavazattal 11 ellen az agudista javaslatot az előjáróság elfogadta.

— **25 zsidó munkást ítélte el a jaffai bíróság.** Jaffa. Az elmúlt héten 25 zsidó munkás fölött mondott ítéletet a jaffai bíróság. A vád ellenük az volt, hogy egy sztrájk során illegális gyűléseket tartottak. A bíróság bűnösnek mondta ki a zsidó munkásokat és részint börtön, részint pénzbüntetésre ítélte el valamennyit.

— **A kőolaj galíciai „apja”.** Bécsben a tavaszi vásáron többek között a petróleumipar fejlődését is bemutatja egy pavillon. Egy zsidó szempontból annyiban érdekes, mert mutatja, hogy a kőolajnak világításra és ipari célokra való felhasználása terén az uttörés érdeme egy Abraham Scheimer galíciai zsidóé. Ő volt az első, aki a tulajdonát képező földön talált kőolajtartalmu iszapot nemcsak kocsikenésre és gyógyszerül használta, hanem golyókká formálva vásárokon eladta világítási célra. Mindez képeken van bemutatva. Az egyik kép bemutatja a szakállas, pajeszos Abraham Scheimert, mint a petróleumnak az apját. A második kép megjeleníti őt, amikor a vásárokon árulja az ő világító golyóit. A harmadik kép ábrázolja az ő végzetes balesetét, amikor a kezdetleges eszközökkel desztillálni akarta a petróleumot és súlyos égési sebeket szenvedett. Később jobb desztilláló apparátust szerzett és ő volt az első, aki a drohobitzi gyógyszerárakba tisztított petróleumot szállított. A következő képek a drohobitzi petróleum műveket ábrázolják, amelyek tehát a zsidó találékonyságnak tanubizonyosságai.

— **A toplifai Ceire Mizrachí,** vasárnap tartotta meg tisztújító közgyűlését, melyen a következő vezetőség lett az egyesület élére választva. Elnök: Hoffmann Mendel, alelnök: Mármor Izsák, titkár: Strickberger Moric, pénztárnok: Kandel Chaim; Hoffmann Mendel az egyesület elnöke széleskörű programbeszédben köszönte meg a chavérok bizalmát. Nagy vonalakban ismertette Palesztina jelenlegi helyzetét, a chaluc-telepek szükségességét és támogatását, melyre nagy súlyt kell fektetniük. A közgyűlés hatikva éneklettel ért véget.

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient” Szövőművészeti iskola

Oradea, Str. Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétel gyorsan és pontosan eszközöltenek.

כשר של פדה

fűszerárúját legolcsóbban

Goldring & Weinstock

cégnél

Oradea, Piața M. Viteazul 5.

vásárolhatja be

RÖVID HIREK

HAMBURG. A hamburgi „Izr. Familienblatt“ legutóbbi számában érdekes rovatot vezetett be. Mustalan ételek receptjeit közli, tekintettel arra, hogy Németország legtöbb városában életbeléptették a vágatási tilalmat.

BADEN. A kormány általános vágatási tilalmat rendelt el.

LEMBERG. A sorozatos antiszemita kilengések következtében a kormány rendeletet adott ki, hogy a „Nagy Lengyelország káderei“ című antiszemita szervezetet az egész ország területén oszlássák fel a helyi hatóságok.

RIGA. Lettországi antiszemita lapok éles lázító propagandát kezdtek a lubavicsi rabbi ellen. Az antiszemita sajtó a nagynevű főrabbit kémkedéssel vádolja.

JERUZSÁLEM. Februárban 1581 zsidó vándorolt be Palesztinába. — A jeruzsálemi és tel-avivi német konzulátusok épületére kitértek a horogkeresztes lobogót. A palesztinai nem zsidó német állampolgárok távirattal fordultak Hindenburg elnökhöz, amelyben kérték, hogy a zsidó jussal fennálló kapcsolataikra való tekintettel rendelje el a horogkeresztes zászlónak a palesztinai középületekről való bevonását. A német konzulátusok épületeit a rendőrség őrzi. Rendzavarásokra azonban min. ezideig nem került sor. A palesztinai zsidóság körében erős mozgalom indult meg minden német áru bojkottálása érdekében. A bojkottmozgalom kiterjed a németországi horogkeresztes égisze alatt készülő filmekre, valamint az összes német kulturtermékekre.

BERLIN. Walter Schäffer, a berlini rádió főmérnöke, akit a Hitler-kormány megfosztott az állásától zsidó volta miatt, öngyilkosságot követett el. Felesége követte férjét a halálba. — Bufertahban megölték egy Oskar Laufer nevű zsidó fiatalembert. — A kanadai kormány tiltakozott Berlinben a zsidótilkozások ellen és interveniált helyzetük megjavítása érdekében. — A moabiti kórház összes zsidó orvosait azonnali hatállyal elbocsájtották.

FRANKFURT. A vágatási tilalmat ide is kiterjesztették. — Két héten belül másodikban törnek be a frankfurti zsinagógába és rabolják el a templomi értékeket.

ANTWERPEN. Az antwerpeni tőzsdén felhívásokat osztogattak, amelyekben a kereskedőket felhívják a német áruk bojkottálására. A zsidóság között nagy elkeseredés uralkodik a német események miatt és a vezető körök egyelőre várakozási álláspontra helyezkedtek.

AMSZTERDAM. A holland királynő dr. L. R. Wissert, a semmitőlsek alelnökévé nevezte ki. Dr. Wissert zsidó származású.

BERECSZÁSZ. Az orth. izr. hitközség pászka-tűdében tűz ütött ki. 700 kg. pászka megsemmisült. A kár biztosítás úján megtérül.

PÁRIS. Párisban egy komité alakult a németországi zsidó üldözöttek segélyezésére. A komité tagjai között van Painlevé, báró Edmond Hirsch, Odart és Lévy főrabbi. — A HICEM jelentése szerint az elmúlt évben 2049 zsidó vándorolt Brazíliába.

MOSZKVA. 35 halálraítelt között 3 zsidó is szerepelt. A 22 elítélt közül, akik 10 évi börtönt kaptak, szintén néhány zsidó volt. Az elítélés az állami vagyon megkárosítása és munkaszabotázs végett történt.

TUNISZ. Nagy tiltakozó demonstrációk folytak a német antiszemita kilengések miatt.

WÜRTENBERG. A városi tanács életbeléptette a vágatási tilalmat.

VARSÓ. Hozzávetőleges számítás szerint eddig 19.000 zsidó hagyta el Németország területét. — A legutóbbi hitközségi tanácsülés alkalmával nemzetiszocialisták hűtöttek be az ülésterembe és ott lázító és gyalázkodó beszédeket tartottak. Az antiszemita szónokok a német zsidóellenes kilengésekre utaltak és ők is rémítetekkel fenyegetőztek. — A varsói német követség zsidók számára nem ad ki beutazási vízumot.

BÉCS. Az elmúlt héten Semmeringen véres antiszemita összejelölések voltak. — Az ausztriai zsidó frontarcok helyiségében az elmúlt napokban házkutatást tartott a rendőrség, amely természetesen semmi konkrét eredménnyel nem járt.

BONN. A helyi városparancsnok vágatási tilalmat léptetett életbe.

HESSEN. Itt is elrendelték a rituális vágatási tilalmat.

DÜSSELDORF. A főpolgármester vágatási tilalmat rendelt el Düsseldorf területére.

PRÁGA. A prágai zsidó hitközség 250.000 koronát jegyzett munkás kölcsönkötvényekre és felhívta a hitközség tagjait is, hogy tehetségük szerint minél több kötvényt jegyezzenek.

— **Nincsen zsidó a német Reichstagban.** Berlin. Az elmúlt héten, szerdán ült össze a német Reichstag és ugyanakkor a porosz parlament is. A Reichstagban, mint az előző parlamenti szakaszban is, egyetlen zsidó képviselő sincs. Bár a pártok egész skálája vonult fel a választások során, egyetlen listán sem lettek zsidó képviselők megválasztva. A porosz országgyűlésben is mindössze 2 zsidó képviselő jutott be, Prof. Chajes és dr. Hamburger.

— **A jó háziasszonynak.** Zsemlegombóc lekvárral: 8 zsemlyét beáztatni és passzírozni, 2 tojás, 60 gramm Ceres, cukor, só, citromhéj és annyi zsemlyemorzsa, amennyit felszív, apró gombócokat megtölteni lekvárral, 10 percig főzni, forró Ceresrel és diósucorral behinteni.

פוסטל פוסטל fűszeráru
legolcsóbb napi árban kapható
MIHELFI & KANDEL
cégnél
Oradea, Piața Mihai Viteazul

A kis és nagyiparban szükséges
nyersanyagok, mint:

Savak	Festékek
Sók	Anilinok
Alkálik	Szörme-festékek
Nátrium-sók	Indigó
Olajok	Szappangyökér
Zsiradékok	Naphtalin
Viaszok	Barium
Parafin	Calcium carbonát
Stearin	Bányatermékek

egyszóval a bőr, textil, fém és kozmetikai iparok és mindennemű vegyszeti készítmények részére szükséges anyagok legelső beszerzési forrása:

Ullmann József és Fia
cég vegyiáru-import
Oradea, Telefon 6 77

HÁZIASSZONYOK!!

Takararításhoz szükséges
festék és háztartási
szükségleteiket, u. m.:
butorlakk, padlólakkok, stb.
legolcsóbban

„LAKMUS“
festékkereskedésben
Oradea, Zöldfa-ucca 10
szerezhetik be. :: Pontos kiszolgálás.
Schein kefe 140 Leitől. Szombaton zárva.

Husvétli פוסטל
fűszeráru szükségletét
legolcsóbban vásárolhatja
WEINSTEIN TESTÖRÉK cégnél
ORADEA, Zöldfa-ucca 19.
Bormazsola, burgonyaliszt legolcsóbban kapható!

פוסטל פוסטל fűszeráru
legolcsóbbárban
kaphatók:
Grósz Hermannál
Kapucinus-ucca 5.

Primăria Municipiului Oradea, „Serviciul Economic“
No. ad. 7612-7919-7947/1933.

Hirdetmény.

Oradea polgármesteri hivatala négy városi bérlakásra hirdet árlejtést. Kiadó dr. Zigre Miklós 8 szobás lakása az Apolló-épület 1. emeletén, valamint dr. Halász Márton 5 szobás lakása az Apolló II. emeletén, Három évre kell zárt írásbeli ajánlatot tenni 5% garancia mellett. Ajánlatok április 11-ig nyújthatók be a gazdasági hivatalban (Veresháza I. 27.) Kiadó továbbá néhai Papolczy Ferencné 2 szobás lakása a régi járványkorház épületben. Árlejtési határidő április 12. A nagyváltéri „Szeles“ korcsmára, amely eddig Krausz Kálmán bérlete volt, szintén árlejtést írtak ki. Felvilágosításokat ad a gazdasági hivatal.

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

A földik

A „Kszav-Szofer“ második feleségével — aki lengyel származású volt — történt, hogy a széderesténél, mely igen hosszúra nyúlt, az asztalnál elaludt. Amikor a Kszav-Szofer a tíz csapás felsorolásához ért, a harmadiknál a „Kinum“ (féreg) négy gyengéden azzal ébresztette fel feleségét, hogy „Stehe auf mein Kind, deine hausleute sind hier!“ (Kelj fel fiam, a Te földieid itt vannak).

A Merénu

Egy megtollasodott „ám hoarecz“ beállított a rabbihoz azzal a frappáns kívánsággal, hogy neki a „Merénu“ címet adományozza. A rabbi sehogysem tudott kitérni a furcsa kívánság teljesítése elől, a következő tanácsot adta neki: „Szombatra valamilyen címen hívja meg a közönséget „Sulesz Szeldes“re, melyre természetesen én is hivatalos leszek. Az idő már igen későre fog járni és én még mindig nem érkezem meg, mire a közönség kezd majd türelmetlenkedni, hogy mire várat magára oly sokat a rabbi? Erre megszólalsz Te, hogy a Rabbi biztosan alszik, mert „Sine besábesz taanig“ (a szombati alvás: élvezet). A közönséget ez a részéről nem várt héber felszólalás kellemesen fogja érinteni, úgy, hogy másnap, amikor hírül veszik, hogy Te megkaptad a „Merénit“, az nem fog nagy konsternációt kelteni, mert hiszen Te egy ugynevezett „Jodea Széfer“ (Könyv-értő) vagy“.

Az „ám hoarecz“ az utasításnak megfelelően cselekedett és mikor a türelmetlenkedőket le akarta csendesíteni, emígyen szólt: A rabbi biztosan alszik, mert „Misze mesine besábesz taanig“. K. D. (Szalmár)

**A nikolsburgi rabbi
vöröstengeri dala**

A következő monda maradt Rabbi Smelke Nikolsburgerről:

A Burgban gonosz tervet forraltak a zsidók ellen. A tervnek híret vette rabbi Smelke is, aki tüstént utra kelt Bécsbe, hogy meghiusítsa a tervet. Maga mellé vette pedig utjára tanítványát, Leib Mózesi, a szasszovit. A Dunán jégzajlás volt s a folyót uszó jégtáblák tették bizonytalaná.

A két férfi azonban nem riadt vissza. Keskeny lélekvesztőbe szálltak, olyanba, amilyenbe két embernél több számára nem volt hely s a rabbi ajkán felcsendült az a dal, amelyet őseink egykor a Vöröstengeren énekeltek.

S a lélekvesztő biztosan uszott velük a tulsó part felé. A bécsiek tátott szájjal nézték a csodát s a jövevények hire futó tüzyanánt terjedt el a városban.

Rabbi Smelket még aznap fogadta a császárnő.

**A segélynyújtással lehet
bizalmat szerezni**

A híres ropschitzi cadik: R. Naftol Horovitz, a XIX. század elején élt és a híres R. Mendl Rimanownak jó barátja volt. A „Ropschitzi“ híres volt elmés megjegyzéseiről. Egy emberről azt jelentették neki, hogy imádkozás közben fejét a falhoz üti. Azt felelte rá:

— Ha komoly lelkesedésből csinálj öüdy neki, de ha képmutatáskodik, megérdemli, hogy beleüti a fejét...

Amikor egy jólékonysági akciónál az egyik vezető azon panaszkodott, hogy a szegények nagyon kishitűen nézik ezt az akciót, azt felelte:

— Miczrajimban is így volt, azért jött előbb a „vájajsá“ (a segítség) s csak azután a „vajaaminü“ (a bizalom).

A sorrend

A lidai gáon, Rabbi Jicchak Jakov Reines mondotta:

— A cionisták azt mondják, hogy az a zsidó, aki nem cionista, mégcsak zsidó sem. Én meg azt mondom, hogy az a cionista, aki nem zsidó, mégcsak cionista sem...